ఆంధ్రమహాభారతపూరణము

వ్యాసములు, కథలు

ర చ యి త

పోలూరి హనుమజ్జానకీరామశర్మ B.A. [Hons]

(Retd. Head of the Telugu Department,
V. R. College, Nellore)

విమలానందభారతి పత్రిక
నుండి ఉద్ధృతము
(ప్రథమముద్రణ—250 ప్రతులు)

1988 : నవంబరు

విభవ : కార్తీక

ప్రతులకు :

P. H. జానకీరామశర్మ B.A.(Hons.)

16/1216 పొగతోట

NELLORE

PIN : 524001

వెల : రు. 2-50 పై.

సమర్పణము

క్రీ.శ. 1941లో మా తండ్రిగారు స్వర్గస్థులైనప్పటినుండియు, తల్లిదండ్రులవలె, నన్ను ఆదరించి నాయభివృద్ధికి కారకులై నాయభ్యుదయమునకు ఎంతో సంతోషించుచుండిన

కీర్తిశేషులు

మా అక్కగారు శ్రీమతి చోరగుడి

హనుమత్ శేషమ్మగారికి

మా బావగారు శ్రీ చోరగుడి

వేంకట రామరావుగారికి

స్మృత్యంకముగా

భక్తిపురస్సరముగా

ఈ గ్రంథమును

సమర్పించుచున్నాను.

గ్రంథాంకిత పూజ్య దంపతీ

పరిచయము

మాతండ్రిగారు పోలూరు వేంకటనారాయణరావుగారు. వారికిమా తల్లియగు వేంకటనరసమ్మ గారియందు దుర్మతినామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుద్ధ అష్టమీ సోమవారము, క్రీ.శ.13.6.1921 తేది మా అక్కగారు హనుమత్ శేషమ్మగారు జన్మించెను. మా తండ్రిగారు ఆమెను ఎనిమిదవ సంవత్సరమున చోరగుడి వేంకట రామారావు గారికి ఇచ్చి కన్యా వివాహమునుగావించిరి.

మా బావగారు చిలకలూరి పేట వాస్తవ్యులైన చోరగుడి సరస్వతమ్మగారు హనుమంతరావుగారు అను దంపతులకు ఏకైక సంతానము. చోరగుడివారికి సంగీతము అభిమాన విద్య. మా బావగారు కూడ ఉత్తరాది సంగీతమునందు ప్రవీణులై, వారి మేనత్త భర్తయగు కొప్పరపు సుబ్బారావు గారి ప్రేరణమున "హిజ్ మాస్టర్స్ వాయిస్ (His Master's Voice) అను కంపెనీవారి స్వరముద్రా ప్రతులకొరకు (Gram Phone Records) కొన్నిపాటలను పాడి ప్రశస్తి నొందిరి. ఈయన ప్రభుత్వ సహకార శాఖయందు (Co-operative Department) పని చేసిరి.

1955 లో మా అక్కగారు స్వర్గస్థురాలైన తరువాత ఆయన ద్వితీయ కళత్రమును స్వీకరించిరి. ఆయన తుది దశలో, రామదాసుగా ప్రసిద్ధుడైన కంచెర్ల గోపన్నగారు భద్రాచల రామునిపై రచించిన కీర్తనములను గానము చేయుచు తన్మయత్వము నొందుచు క్రీ. శ. 27-7-1982 తేది సురసు తా గి

మా అక్కగారు చిన్నప్పుడు మనుచరిత్రాది గ్రంథములలోని
పద్యములను వల్లించుటయే కాని, పాఠశాలా విద్యాభ్యాసము పొంద
లేదు. ఆమె ఇరువది రెండవ యేట భర్తయొక్క ప్రోత్సాహముతో
నిశ్చయించి విద్యాభ్యాసము నారంభించి 1943 [illegible] భాషా
ప్రవీణ పరీక్షకు చదువ మొదలిడెను. 1949 మార్చిలో భాషా ప్రవీణ
పరీక్ష యందు ఆమె రెండవ తరగతిలో ఉత్తీర్ణురాలయ్యెను. తరువాత
సాహిత్య విమర్శ (Literary criticism) విషయముగా ప్రాచ్య విద్యా
ప్రవీణ (P.O.L.) పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణురాలయ్యెను. 1953లో ఆమె
నెల్లూరులోని వేంకటగిరిరాజా కళాశాలయందు ఆంధ్రశాఖలో ఉపాధ్యా
యినిగా (Tutor) చేరెను. "రామాయణ నాటకములు" అను విషయ
ముపై పరిశోధన వ్యాసమును ఆంగ్లమున రచించి ఆమె 1955 లో ఎమ్.
ఓ. ఎల్ (Master of Oriental Learning) పట్టమును పొందెను. కాని
దురదృష్టవశమున ఆమె 28-4-1955 తేది స్వర్గస్థురాలయ్యెను.

శ్రీమతి ఊటుకూరు లక్ష్మీకాంతమ్మ గారు "ఆంధ్ర కవ
యిత్రులు" అను గ్రంథమున ఈమెనుగూర్చి వ్రాసియున్నారు.

ఈమెకు బాల్యమునుండియు రచనయందు ఆసక్తి కలదుగా
నుండెను. ఈమె "ఊర్మిళ" యను నాటికను, కొన్ని పద్యరచనలను
"గృహలక్ష్మి" యందు ప్రకటించెను. "విమల" యను చారిత్రిక నాటక
ము, "మేలుకొలుపు" మొదలుగా చిన్న నాటికములు ఈమె రచించి
చెను. "క్షమా సుందరి" అను కావ్యము అసంపూర్ణముగా నిలిచిపోయెను.

ఈమెకు హనుమనాగేశ్వరి, నగరాజకుమారి అను పుత్రి
కలు కలిగిరి.

తల్లిపోయిన తరువాత మా బావగారు చి|| సౌ|| హనుమనా
గేశ్వరిని నెల్లూరులో "తులాభారము" నాటకకర్తగా ప్రసిద్ధులైన
ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారి మనుమడు శ్రీనివాసరావున కొసంగిరి.
ఆ దంపతులు సంతానవంతులై యున్నారు. ఆయన రెండవ పుత్రికను,

నగరాజకుమారిని చి॥ కొప్పరపు రామప్రసాదునకు ఇచ్చిరి. కాని ఆమె తండ్రి జీవించియుండగానే ఆయనకు [illegible] అకాలమరణము నొందెను. ఆమెకు ఇరువురు కుమారులు [illegible].

ఆయనకు ద్వితీయ కళత్రమునందు కలిగిన చి॥ సౌ॥ శేషు, చి॥ శేషగిరి సంతానవతులై యున్నారు.

పూజ్యులైన యీ దంపతులకు అల్పమైన యీ కృతి, వారు ఏ లోకమందున్నను, అనల్పమైన సంతోషమును కీర్తిని కలిగించుగాక !

నెల్లూరు,
5.12.'88.

ఇట్లు
పోలూరి హనుమజ్జానకీ రామశర్మ

పీఠిక

శ్రీ వర్ధమాన సమాజమువారి యాజమాన్యమున నెల్లూరు పురమందిరమున 1969 సంవత్సరమున జరిగిన కవిత్రయ జయంతి మహోత్సవసభలలో 15-2-1969 తేది నన్నయజయంతియందు వదాన్య శేఖరులు కీ. శే. శ్రీ తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు నన్ను సత్కరించిరి. ఆ సందర్భమున చి॥ P. M. గోపాలాచారి M.A. వేంకటగిరి రాజోన్నత పాఠశాల (V.R. *H*igh School) విద్యార్థులచే నాచేత రచింపఁబడిన "భువనవిజయ" మను గోష్ఠినాటకములోని యొక యంకమును ప్రదర్శింపఁ జేసెను. దానిని తిలకించుచున్న శ్రీ రామిరెడ్డిగారు, "శ్రీకృష్ణదేవరాయలకు పూర్వమే రెడ్డి రాజులు కూడ సాహిత్యమును పోషించినారుగదా!" అని సాభిప్రాయముగా నాతో అనిరి. నేను కూడ, "నిజమే. ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడను ఆదరించి అగ్రహారము నొసంగినవారు రెడ్డిరాజులే. ఆసంవిధానమును కూడ త్వరలో నాటకముగా రూపొందింతును" అని చెప్పితిని. అట్లే కొంతకాలమునకు "ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ" యను గోష్ఠినాటకమును రచించితిని.

1974 ఫిబ్రవరి నెలలో ఒకనాఁడు ప్రియమిత్రులు, సాహిత్య విద్యాప్రవీణ, భాషాప్రవీణ శ్రీమాన్ కిడాంబి శ్రీనివాస రామానుజాచార్యులుగారు, M.A., వ్యాకరణ విద్యాప్రవీణ చి॥ బండి విశ్వనాధము M.A., చి॥ మాచవోలు రాజశేఖరము B. A, B.Ed., చి॥ మల్లవరపు సత్యనారాయణ B.Sc. యును మా యింటికివచ్చి యుండిరి. వారితో ప్రసంగించుచు నాటకములో కొంతభాగమును వినిపించితిని. వారు దానిని అభినందించుచు, "ఆకాలమున స్వాములవారి యొద్ద పండితులు కవులు సంస్కృతమునఁ గదా వ్యవహరించుచుండిరి. కావున ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ కూడ వారితో సంస్కృతముననే [illegible] మాటాడి యుండవలె" అను నభిప్రాయమును వ్యక్తమొనర్చిరి. నే నప్పుడు, "నిజమే. ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ స్వామివారి యొద్ద సంస్కృతముననే మాటాడియుండును. కాని తెలుఁగు నాటకమున అన్ని పాత్రలు తెలుఁగుననే మాటాడినట్లు రచింపవలయునే కాని, ఆయా పాత్రలు, భిన్నప్రాంతములవారు విదేశీయులే యైనను. తమకు సహజములైన భాష

అలో మాట్లాడినట్లు భిన్న భాషా ప్రసంగములను ప్రవేశపెట్టినచో తెలుఁగు మాత్రమే తెలిసిన సామాజికులకు అవి అర్థము కావుగదా! బొబ్బిలి నాటకమున ఫ్రెంచివారు ఫ్రెంచి భాషలో తురుష్కులు తురుష్కభాషలో ప్రసంగించినచో ఆ ప్రసంగములు తెలుఁగువారి కెట్లు బోధపడును? అది తెలుఁగు నాటక మెట్లగును? కావున తెలుఁగు నాటకమున సంస్కృత భాషా ప్రసంగములను కూర్చుట సమంజసము కాదు. ఇంక ఆఘట్టమును విడిగా ఏకాంక రూపముగా సంస్కృతమున రచింపవచ్చును" అని చెప్పితిని.

అందులకు మిగుల సంతోషించి చి॥ బండి విశ్వనాథము, "మీరు ఆ ఏకాంక రూపకమును సంస్కృతమున ప్రధానముగా రచించుచు సాధారణ సామాజికులకు కొంత వఱకైనను బోధపడునట్లు పాత్రలలో ఒకఁడు మఱియొకనికి ఆ సంస్కృత ప్రసంగములలోని విషయము ఎప్పటికప్పుడు తెలుఁగులో చెప్పుచున్నట్లుగా కూడ రచింపుఁడు. దానిని మేము మా వేదసంస్కృతోన్నత పాఠశాలా వార్షికోత్సవములలో విద్యార్థులచేత ప్రదర్శింపఁ జేయుదు" మనెను.

తరువాత కొలఁది దినములలో ఈ రూపకమును రచించి వారి కొసంగితిని. చి॥ విశ్వనాథముతో కూడ, చి॥ రాజశేఖరము మొదలుగా ఇతరోపాధ్యాయులును విద్యార్థినీవిద్యార్థులకు దీనిని నేర్పుటలో మిగుల కృషిచేసిరి. ఈ యుద్యమమున, ప్రధానోపాధ్యాయుఁడు చి॥ K.V. రమణయ్య M.A., B.Ed. కూడ ఉపాధ్యాయులను విద్యార్థులను మిగుల ప్రోత్సహించెను. 30-3-1974 శనివారము సాయంకాలము శ్రీ మద్దాలి మల్లికార్జునరావు B.Com., L.L.B. గారి యధ్యక్షతయందు జరిగిన వార్షికోత్సవమునందు ఈ రూపకమును విద్యార్థినీవిద్యార్థులు చక్కఁగా ప్రదర్శించిరి.

దీనికి మూలమైన "ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ" నాటకము "విమలానంద భారతి" పత్రికయందు ధారావాహికముగా ప్రకటింపఁబడి 1977 లోనే ప్రకాశనము నొందినను, ఈ యేకాంక రూపకమును ముద్రించి ప్రకటించు యత్నము చాలకాలముగా జరుగలేదు. క్రిందటి సంవత్సరము దీనినిగూర్చి "విమలానంద భారతి" పత్రికా సంస్థాపకులు పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య శ్రీ శ్రీ శ్రీ రామానంద భారతీస్వామివారితో పూర్వాశ్రమమున శ్రీ కొరుమంచి కొండలరావుగారు B.A., B. Ed. (ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ నాటకమునకు కృతికర్తలు) ప్రస్తావింపఁగా తమ పత్రికయందు ధారావాహికముగా ప్రకటించుటకు అంగీకరించిరి. వారి సౌజన్యమున ఇప్పటి కిది గ్రంథరూపమున ప్రకాశనము నొందుచున్నది.

ఈ రూపక ప్రదర్శనమున కావ్యపఠన సందర్భమునందు రామాయణ గ్రంథ ముల యాకృతిలో కాగితముల పుస్తకమును తయారుచేసి పాత్రధారులు ఆ గ్రంథము ను చూచుచు కావ్యపఠనము గావింపవలయును.

ఈ యేకాంకరూపకము రూపొందుటకు ప్రకాశనము నొందుటకు కారకు లైన పెద్దలకు నమస్కరించుచు ఆయుష్మంతులను ఆశీర్వదించుచున్నాను.

ఇది ఆకృతిచేత చాల చిన్నదిగా నుండుటవలన. ఇదివఱ ప్రకటింపబడిన "గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యమ్". "ఆలోచింపదగిన కొన్ని విషయములు" అను వ్యాసములను ఇతర కథలను చేర్చితిని.

నెల్లూరు
విభవ చైత్రశుద్ధ షష్ఠీ సౌమ్య
వారము, 23-3-1988.

సుధీవిధేయుడు
పోలూరి హనుమజ్జానకీ రామశర్మ

— * - * - * —

విషయసూచిక

....

—తప్పొప్పుల పట్టిక—

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు	పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
4	28	కంఠ్వేర	కంఠేశ్వర		19	మిరేల	మీరేల
5	2	క్రంఠేశ్వరీ	కంఠేశ్వర		21	వ్రయుక్త మవ్య	ప్రయుక్త మవ్య
	3	వారికి	దానికి		23	చహూ	బహూ
6	26	పర్వు..తృతీయే	పర్వ..తృతీయే		24	దువ్య	దన్య
8	4	పతిత్న	పతిత్వా		25	యశశ్మ..రాజిత్	యశశ్శ..రాజిత
		శ్రోత్న	శ్రోత్వా		27	కలిః	కవిః
	5	రూ ప్తై	రూపై		28	తధైవ	తథైవ
	12	పై మనన్య	పైమనన్య		29	పార్యాయః	పార్యాదయః
	14	దైను	దైన			ఏవ్య..జోత్స్నా	ఏవ..జ్యోత్స్నా
	24	అవహితాః	అవహితాః	11, 12	పుటలలో	ఎర్రన	ఎఱ్ఱన
9	1	పురాణము	పూరణము	12	8	వేయ	వేయు
	3	దేవీ	దేవీం		10	తావీత్	తావత్
	5	సెప్పెద	సెప్పెద			సుష్టు	సుష్ఠు
		దొల్ల	దొల్లి		11	గ్రంధా	గ్రంథా
	6	తార్యుండును	తార్క్ష్యుండను			ర్ణవపతీయ	ర్ణవమతీవ
	7	యడగె	యడిగె		13	క్త ర్తృమివ	కర్తృకమివ
	12	నపర	నప్పర		17	విద్వరోచ్ఛ	విద్వదోచ్ఛ
	22	సౌఖ్యా	సౌఖ్య		25	తథైన	తథైవ
10	4	లాలరన్	లారన్	13	11	శిఖంఢ	శిఖాంత
	7	వడుయు	వడయు		17	ఏిత్ర	చిత్ర
	8	లొక	లోక	14	6	ప్రావృబ్బయో	ప్రావృట్పయో
	11	యాగ్ని	యగ్ని		19	వేష్ఠ	వేష్ట
		బ్రభవింతు	ననుభవింతు	15. 16	పుటలలో	ఎఱ్ఱన	ఎఱ్ఱన
	13	నీనవ	ననవ	16	21	పంనమా	పంచమా
	18	క్ష్యుండు	ర్క్ష్యుండు	1	14	లిగి	కలిగి
	21	శ్రుత	శ్రుతి	10	30	వర్ణింప	వరింప
	28	చంద్రకేతి	చంద్రికేతి	4	9	పాలయిత్వా	పాలయిత్వా
	29	దేవ....చంద్ర	రేవ...చంద్రి		27	కొలకుమగ్ర	కొల కిగ్ర
	31	పదమ్ తాత్తై	పదమ్ తత్తై	8	17	లల్లో	కాలల్లో
11	1	శబ్దోపి న్న	శబ్దోఒపి గ్న	12	26	పీడితుండును	పీడితుండను
	2,4	భట్టై	(13పు 14) భట్టై	21	9	మధ్య	మవ్య
	8	ముక్తై	ముక్తా	23	11	త్రిపు	త్రిపుర
	13	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		

ఆంధ్ర మహాభారత పూరణము

రచయిత.-పోలూరి హనుమజ్జానకీరామశర్మ. B. A. Hens

నాంది

సూత్ర: (ప్రవేశించి)

శ్రీ విత్యులైనమూల
స్థానేశ్వరరంగనాథ దైవతవర్యుల్
మానితముగ మీ కిత్తురు
నానారస పూర్ణతాభినంద్య శుభంబుల్॥

(సభ్యులపై పుష్పములు చల్లి)

విక్రమసింహపురీ సంస్కృతోన్నత పాఠశాలా వార్షికోత్సవ సమాగతులైన సహృదయమహాశయులకు మీ కెల్లరకును నమస్కరించుచున్నాను (నమస్కరించును)

నటుడు(ప్రవేశించి) బావా! బావా! పెండ్లి అట కదా

సూ॥ (నవ్వుచు) ఎవరికిరా!

న॥ నీకు నాకు మన కందఱకును

సూ॥ నాకు కూడనా?

న॥ ఔను

సూ॥ ఈ మాట విన్నచో మీ అక్కయ్య అప్పుడాలకఱ్ఱతో నీకు తప్పక పెండ్లి చేయును.

న॥ అది కాదు బావా!

సూ॥ ఏది యౌనో చెప్పుము

న॥ మన పాఠశాలవారు వార్షికోత్సవములో సరిక్రొత్తయైననాటకమును ప్రదర్శింపుడనిమన సమాజమునకు ఆదేశించినారటకదా.

సూ॥ ఔను అదియా పెండ్లి

న॥ సరే కాని; వీరికి కూడ ఈ క్రొత్త పిచ్చియేమి?

సూ॥ క్రొత్తపిచ్చి కాదురా! క్రొత్తదనము కొఱకుబిచ్చి, క్రొత్తదనపుబిచ్చి

న॥ మీ పండితులతో వచ్చిన చావే యిది.మాటమాటకు వ్యాకరణమే

[illegible] నాటి మాటికి దువ్వుచునే యుందురే

న॥ అబ్బ! అది పోనియవయ్యా! దుంప[తెంచుచున్నావు.ఇంతకును ఈ నాటకములో క్రొత్తదన మేమిటి?

సూ॥ పూర్వ నాటకములతో పోలికయే లేకుండుట

న॥ అనఁగా. నాయికానాయకులు

సూ॥ ఉండరు

న॥ శృంగారము

సూ॥ ఉండదు

న॥ ఒక్క మధురగీతమైన

సూ॥ ఉండదు

న॥ పోనీ ఒక్క క్షత్రియుద్ధమైన

సూ॥ ఉండదు

న॥ శృంగారము లేదు. వీరము లేదు. మరి ఏమున్నదయ్యా!

సూ॥ సాహిత్యగోష్ఠి యుండును

న॥ (ఆశ్చర్యముతో) సాహిత్యగోష్ఠియా? దానితో ఒక నాటకమా?

సూ॥ ఔనురా!ఏల యుండరాదు? భువనవిజయము చూచితివి కదా! అది బాగుండ లేదా?

న॥ ఓహో!అటువంటి నాటకమా! ఇప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చినదిలే! దానిని రచించిన పోలూరి హనుమజ్జానకీరామశర్మగారే!"ఎఱ్ఱాప్రెగడను"గూర్చి నాటకము వ్రాసినారని విన్నాను.

సూ॥ అదే మన మిప్పుడు వేయుచున్నది

న॥ అమ్మ బాబోయి అంత నాటకమే

సూ॥ భయపడకుము. నాటక మంతయు కాదు.

న॥ అందులో ఒక యంకమా

సూ॥ అంకము కూడ కాదు.

న॥ నాటకము కాక, అంకమును కాక ఇంకేమి వేయుదుము.

సూ॥ ఆ నాటకములో ప్రథమాంకమున ఒక సన్నివేశములో ఎఱ్ఱనగారు స్వాముల వారితో పండితులతో మాటాడుదురు. ఆ సన్నివేశమును మనవారు కోరఁగా ఆ కవి గారే ఒక చిన్న రూపకముగా రూపొందించినారు.

న॥ అలాగా! అటులైనచో మన దుంప తెంచి వారు సంస్కృతమున మాటాడగ

న: అట్లయినచో బావా ఇది నిజముగా అపూర్వమైననాటకమే

సూ॥ ఎందువలన?

న: పూర్వనాటకములలో పాత్రధారులు మాత్రమే నటించు చుండిరి. ఇందు శ్రోతలు కూడ నటించ వలసి యుండును.

సూ॥ అదేమి అట్లందువు

న: ఈ ప్రదర్శనకు పండితులు తప్ప సాధారణప్రజలు రారా?

సూ: వార్షికోత్సవము కదా! ఆబాలగోపాలముగా అందరును వత్తురు.

న; అట్లయినచో నాటకము సంస్కృతములో జరుగుచుండగా ఆ భాష తెలియని సామాజికులు ఏమి చేయవలె? ప్రక్కవారిని చూచుచువాఁడు ఇకిలించినచో ఇకిలించుచు సకిలించినచో సకిలించుచు ఏమియును అర్థము గాకపోయినను ఏమో అర్థమైనట్లు నటింపవలసి యుండును.

సూ: ఓరీ! నీ కున్న మాత్రము తెలివి మాకును కలదులే. అనువాదము కూడ రూపకమునందే సమకూర్పఁబడి యున్నది.

న: అది ఎట్లు కూర్పఁబడినది? చిత్రముగ నున్నదే (తెరలో శబ్దము) (కుడివైపు చూచి)ఆ వచ్చుచున్నవారెవరు?

సూ: (పరికించి చూచి) ముందు వచ్చుచున్న వాఁడు నరసయ్య శాస్త్రి. వాని వెనుకనే కొంచెము దూరములో వచ్చుచున్న వాఁడు గోపన్న. వారిరువురు ఎఱ్ఱన్నగారి శిష్యులు. గుడ్లూరులో నీలకంఠేశ్వరాలయమునొద్దకు పోవుచున్నారు. మనముకూడ పోదము పద.

(ఎడమవైపుగ నిష్క్రమింతురు)

ఇది ప్రస్తావన

[కుడివైపునుండి నరసయ్య, వాని వెనుక గోపన్న ప్రవేశింతురు]

గో: నరసయ్యా!

నర: (వెనుదిరిగి)నీవా! గోపన్నా!ఇంత ఆలస్యమైన దేమి?

గో; పొలము పనులు గదా. క్షణము తీరుట లేదు. ఇప్పుడే పాటిచేనినుండి పరుగు పెట్టినట్లుగా వచ్చుచున్నాను. గురువుగారు ఎక్కడ నున్నారు?

నర: వారు సాయంసవనకృత్యములను దీర్చి స్వాములవారియొద్దకు వెళ్ళినారు.

గో: మరి నీవును ఇప్పుడే వచ్చుచున్నావా?

నర: లేదు నేను గురువుగారితోనే బయలు దేరితిని. వారు ఆలయము వొద్దకే

[illegible] గచించి?

దానిని తీసికొని వచ్చుచున్నాను (తాళపత్రగ్రంథమును చూపును)

గో: అట్లయినచో గురువుగారు స్వాములవారితో ఈ పూరణమును గూర్చి ప్రస్తా వింతు రన్నమాట.

నర॥ ఔను వారికి ఆ పద్యములను వినిపించి పండితుల యనుమతితో స్వాములవారి యాశీస్సులను పొంది పూరణమును పూర్తి చేయవలయు నని తలంచుచున్నారు.

గో॥ మంచిదే! జనము చాలమంది లోపల చేరినట్లున్నారే.

నర: ఔను. నిన్న సాయంకాలము గురువుగారు నీలకంఠేశ్వర స్తవమును స్వాముల వారి సమక్షమున పండితులకు చదివి వినిపించినారు కదా॥ దానిపై తర్జనభర్జనలు జరుగు నని కుతూహలముతో గ్రామములోని పెద్దలందఱు చేరినారు. స్వామివారి సందర్శనముకొఱకు కూడ ప్రక్క యూళ్ళ నుండియు చాలమంది వచ్చినారు.

గోవ: సరే, మఱి ప్రసంగమంతయు సంస్కృతమున కదా జరుగును. సామాన్యులకు ఏ మర్థ మగును?

నర॥ స్వాములవారు దానికి తగిన యేర్పాట్లు చేసియే యున్నారు. వారు అనేక ప్రాంతములలో పర్యటించుచుందురు. అన్నిచోట్ల ఈ సమస్య ఉండును. వారి శిష్యు లలో ద్విభాషి చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు ఉన్నారు. ఆయన వారిప్రసంగములను పండితులభాషణమును ఎప్పటికప్పుడు తెలుగులో చెప్పుచుండును.

గోప: వారు మాటాడుకొనుచుండగా మధ్యలో ఈయన ఎట్లు కల్పించుకొనును.

నర: అది స్వాములవారికి పండితులకు కూడ అలవాటే అయినది. వారు రెండు మూడు వాక్యములు అయిన తరువాత నిలిపి ఆయన వంక చూతురు. వెంటనే ఆయన ఆ వాక్యములను తెనుఁగులో చెప్పును.

: సరే. ఇంక మనము కూడ పోదము పద

ఇది విష్కంభము

[వేదికపై ఉన్నతాసనమున స్వాములవారు ఆసీనులై యుందురు. వారికి కుడివైపున పండితులు ఎఱ్ఱన, ఎడమవైపున కరణం కృష్ణయ్య మునసబు వేంకటరెడ్డి మొదలుగా గ్రామములోని పెద్దలు కూర్చుండి యుందురు. నరసయ్య గోపన్న ఎఱ్ఱనకు దాపున కూర్చుందురు,]

ఎఱ్ఱ॥ (చేతులు జోడించి స్వామివారితో) శ్రుతస్తావ ద్భగవత్పాదైః పండితాఖండలైః స్సార్ధం నీలకంఠేశ్వరస్తవః అస్య రీతిః భవ్యేతి వా నవా భగవత్పాదేభ్యో జ్ఞాతు మిచ్ఛామి ఉక్తం ఖలు మహాకవినా కాళిదాసేన.

చంద్ర : ఎఱ్ఱన్నగారు విన్నవించుచున్నారు. పండితులతో కూడ స్వాములవారు నీలకంఠేశ్వరీ స్తవమును విన్నారు కదా. అందలి రీతి చక్కగా నున్నదా లేదా అని తెలిసికొనగోరుచున్నాను. వారికి కాళిదాస మహాకవి చెప్పినట్లు గుణదోషములను గుర్తింపఁ గలిగినసజ్జనులే కావ్యమును వినఁదగినవారు. అగ్నియందుఁ గదా బంగారము యొక్క పరిశుద్ధతగాని మాలిన్యముగాని వ్యక్తమగును.

స్వామి : కింభో రామశాస్త్రిన్ కి ముచ్యతే భవద్భిః పండితైః

రామ : సర్వేషా మస్మాకం సర్వథా అగ్రగణ్యాః ప్రభాకర భట్టారకా ఏవగ్రంథస్య ప్రాశస్త్యం ప్రకటయన్తు

చంద్ర : ప్రభాకర భట్టారకులే గ్రంథప్రాశస్త్యమును వక్కాణింతురని రామశాస్త్రిగారనుచున్నారు.

స్వామి : బాఢమ్ ! ఉచ్యతామ్ (ప్రభాకరభట్టు వంకఁ జూచును)

ప్రభా : గ్రంథస్యశైలీ అతీవ మనోజ్ఞా ! తత్ పద్యమ్ "నిను సేవించిన" ఇత్యాది అద్యాపి శ్రవణకుహరయోః గుంజాయమానో వర్తతే తత్పునః పఠ్యతామ్

చంద్ర : ఎఱ్ఱనగారి శైలి మనోహరముగా నున్నదని ప్రభాకర భట్టారకులవారు ప్రశంసించుచు "నిను సేవించిన" అని మొదలగు పద్యమును మరల చదువుమనుచున్నారు.

ఎఱ్ఱ : తథైవ

మ॥ నిను సేవించినఁగల్గు మానవులకున్
వీటి వధూటీ ఘుటీ
ఘనకోటీ శకటీ కటీ తట పటీ
గంధే భవాటీ పటీ
రసటీ హారిపటీ సువర్ణమకుటీ
ప్రచ్ఛోటికా పేటికల్
కనదామ్నాయ మహాతురంగ శివలిం
గా ! నీలకంఠేశ్వరా"

ప్రభా : బహుమనోహరేణ ఖలు శబ్దాలంకారేణ అన్య కవివర్యస్య శైలీ విరాజతే !

స్వామి : సుష్ఠూక్తమ్.

చంద్ర : ఎఱ్ఱనగారి శైలి శబ్దాలంకారశోభితమై బహు మనోహరముగా నున్నదని ప్రభాకరులవారు ప్రశంసించుచున్నారు. స్వామివారును సంతుష్టులైనారు. ఈ శుభసమయమున ఎఱ్ఱనగారు ఒక విన్నపమును చేయఁగోరుచున్నారు.

వెంకటరెడ్డి: ఏమో అనుకున్నాము గాని ఎఱ్ఱయ్యగారు సామాన్యులు కాదయ్యా!

కృష్ణయ్య : నిజమే ! ఎవరి శక్తి యైనను నిగ్గు తేలునది పరీక్షలో నెగ్గినప్పుడే కదా !

స్వామి: (ఎఱ్ఱనతో) ఉచ్యతామ్.

ఎఱ్ఱ : ఆంధ్రభాషాయాం శ్రీ మహాభారత గ్రంథస్య అవతరణ ముద్దిశ్య కించి ద్వక్తుమిచ్ఛామి.

ప్రభా : అతి పవిత్రస్య పంచమ వేదస్య శ్రీ మహాభారతస్య పామర వ్యవహారావతరణ ముద్దిశ్య భగవత్పాదసన్నిధౌ కిమితి ప్రస్తూయతే,

స్వామి : అలమనయా శంకయా ! భగవతో బాదరాయణస్య గ్రంథః యది సమ్యక్ దేశభాషాసు అనూద్యతే తదా సామాన్య జనస్య సులభగ్రాహ్యో హి భవతి వైదికో ధర్మః ! తదుద్యమం ప్రతి అస్మాక మపి కుతూహలో వర్తతే ! తదుచ్యతాం నిశ్శంకమ్ !

చంద్ర: ఎఱ్ఱనగారు మహాభారతాంధ్రీకరణమును గూర్చి ప్రస్తావింపఁదలంచుచున్నారు. పంచమ వేదమైన మహాభారతమును పామర వ్యవహారమునకు దింపుటను గూర్చి భగవత్పాదుల సన్నిధియందు ప్రస్తావించుటేమి యని ప్రభాకరుల వారు ఆక్షేపించుచున్నారు. కాని స్వాములవారు ఆగ్రంథము చక్కఁగా దేశ భాషలలోనికి అనువదింప బడినచో సామాన్య జనులకు వైదికధర్మము అవగతమగునని ఆ ప్రయత్నమును గూర్చి తమకును కుతూహలము కలదని ఎఱ్ఱనగారిని నిస్సంకోచముగా చెప్పుమనుచున్నారు.

ఎఱ్ఱ : మహాన్ప్రసాదః ! భగవత్పాదానాం విదితచరమేవ వాగనుశాసనఇతిసుగృహీతనామధేయః కవివరేణ్యః శ్రీ నన్నయభట్టారకః వేంగీ రాజ్యపరిపాలకేన వైదికధర్మాసక్త చిత్తేన రాజ రాజ నరేంద్రేణ ప్రార్థిత స్సన్ భగవతో బాదరాయణస్య ధర్మతత్త్వ ప్రబోధైక తాత్పర్యంహృది నిధాయ ప్రసన్న మధురయా గంభీరయాచవాచా శ్రీ మహాభారతే ఆదిపర్వ సభాపర్వ త్సతీయే చారణ్యపర్వణి అర్ధాదికంచ అనూద్య స్వర్గతోఽభవత్ !

తాత్పర్యమును లక్ష్యముగా పెట్టుకొని మహాభారతమునందు ఆది సభా పర్వములను అరణ్యపర్వమున సగమునకు పైఁగా చక్కని శైలిలో ఆంధ్రీకరించి దివంగతులైనారు.

ఎఱ్ఱ : తదను బహువర్షానంతరం కృతక్రతునా అమాత్యవర్యేణ శ్రీ తిక్కనార్యేణ విరాటపర్వప్రభృతి స్వర్గారోహణ పర్యంతో గ్రంథః రసోజ్జ్వలయా రీత్యార చిత స్సముల్లసతే ! కేనాపి వా కారణేనతేన మహాకవినా అరణ్యపర్వ శేషః హరివంశశ్చనాంధ్రీకృతౌ !

చంద్ర : తరువాత చాలాకాలమునకు అమాత్యవర్యులైన శ్రీ తిక్కనసోమయాజుల వారు రసోజ్జ్వలమైన రీతిలో విరాటపర్వమునుండి స్వర్గారోహణపర్వము వఱకును రచించినారు. ఎందువల్లనో వారు అరణ్యపర్వ శేషమును హరివంశమును రచింపలేదు.

స్వామి : (ఎఱ్ఱనను చూచుచు నవ్వుచు)తౌమహాన్తౌ కావ్యఖండౌ సంధాతుమ్ అభిలషసి కిమ్?

చంద్ర : ఆ మహాకావ్య ఖండములను సంధానింపఁగోరుచున్నావా యేమి అని స్వాములవారు అడుగుచున్నారు.

ఎఱ్ఱ : (అంజలించి) భగవత్పాదానాం ప్రసాదేన పండితాఖండలానాం ఏతేషాం ఆశీర్వాదబలేన చ తస్మిన్ కృతకృత్యో భవితుమిచ్ఛామి. అను గృహ్ణన్తు భగవత్పాదాః మహాన్తః కవి పండితవరేణ్యాశ్చ

చంద్ర : స్వామివారి యనుగ్రహమున పండితవర్యుల యాశీర్వాద బలమున ఆ గ్రంథ సంధానమునందు కృతకృత్యుఁడను కాఁగలనని అనుగ్రహింపుడని ఎఱ్ఱనగారు వారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

వెం॥రెడ్డి: ఇదేమిటి ? ఈయన మొదటిపాటకే వచ్చినాఁడే. అరణ్యపర్వము జోలికి పోవద్దని మన మందఱము ఎన్నోసార్లు చెప్పినాము గదా ! ఈయనకీ మంకు పట్టేమిటి ?

కృష్ణయ్య: మన మాటలు ఆయన చెవికెక్కునా ? ఉంగరాలచేతితో మొట్టినచో విన్నట్లు ఉత్త మాటలతో వింటురా ! స్వామివారే ఈ తిక్క కుదుర్చగలరు.

సోమి : (క్షణము మౌనము వహించి ప్రభాకరభట్టువంకఁజూచి) ఆలోచ్యతాం

ప్రభా : అస్తునామ ! అయం శేషభాగః విపశ్చిద పశ్చిమాభ్యాం మహాకవిపరేణ్యాభ్యాం వినిర్మితయోః అపూర్వకావ్యకళావిశిష్టయోః మహాఖండయోః మధ్యే వర్తతే ! యది పూరణగ్రంథః కేనాపి కారణేన తాభ్యాం సర్వథాసామ్యం న భజేత తదా పరిత్యజామ్ శ్రోతృణాంచ సహృదయానాం హృదయే వైరస్యమేవ జాయేత! స్తుతిరూపైతల్లఘు కావ్యకరణమాత్రేణ తన్మహా కావ్యఖండసంధానకరణే అయంవాఅన్యః కవీశ్వరోవా సమర్థో భవతి ఇతి నిశ్చేతుం న పారయామః !

చంద్ర : ప్రభాకరులవారు అనుచున్నారు. రామశాస్త్రిగారు అన్నట్లు నీలకంఠేశ్వర స్తవము చక్కగానే యున్నది. కాని ఈ శేషభాగము మహాకవివరేణ్యులైన నన్నయ తిక్కనార్యుల మహాకావ్య ఖండముల మధ్య నున్నది. పూరణ గ్రంథము ఏ కారణముచేతనైనను ఆ కావ్యఖండములతో సకల విధముల సమానముగా ఉండకున్నచో సహృదయులకు వైమనస్యమునే కలిగించును లఘుకావ్య రచనము చక్కగా నున్నంత మాత్రమున వీరే కాదు మఱియే కవీశ్వరుడైను అట్టి మహాకావ్యఖండములను సౌష్ఠవముతో సంధింపగలుగుదని ఎట్లు చెప్పగలము ?

కృష్ణయ్య: చూడవయ్యా ! చూడు. పండితులు ఎట్లు డీకొనుచున్నారో.

వెంకటరెడ్డి : ఔను మఱి మనమంత గట్టిగా చెప్పగలమా?

ఎఱ్ఱన : భవతు ! అత్ర కించిద్వక్తు మిచ్ఛామి.

స్వామి : ఉచ్యతామ్.

ఎఱ్ఱన : యది భగవత్పాదైః అనుజ్ఞాయతే, అస్మిన్ శేషభాగే సరస్వతీ గీతాఖ్యం సందర్భమ్ మయా ఆంధ్రీకృతమ్ అద్యైవ శ్రావయామి.

స్వామి : అయం ప్రథమః కల్పః

రామశాస్త్రి: ఉచితం ఖలు రచనారంభే భగవత్యాః సరస్వత్యాః స్తుతిఃకృతా

ప్రభా : బాఢమ్ ! అవహితాః స్మః

(నరసయ్య తాళపత్రగ్రంథమును ఎఱ్ఱన కందించును)

చంద్ర: శేషభాగమున తాము రచించిన సరస్వతీగీత యను సందర్భమును విని శేషపూరణమున తమకు యోగ్యత యున్నదో లేదో నిర్ణయింపుడని ఎఱ్ఱనగారు కోరుచున్నారు. స్వామివారు పండితులును అనుమతించినారు

అను పెక్కింటిని సంపాదింపఁగల ననునాత్మవిశ్వాసము అప్పుడు పుష్కలముగ నుండెను. కాని ఇప్పటి పరిస్థితి వేఱు. ఎప్పుడులేని నిర్వేద మిప్పుడు ఆయనను పూర్తిగా ఆక్రమించినది. ఇది రెండు విధములు. ఏవి మనకు సుఖసాధనములగునని ఎంతో తాపత్రయపడి సంపాదించుచున్నామో అవి వ్యర్థములని తోఁచుట మొదటిది. సుఖసాధనమునకు ప్రతిబంధకమై విజృంభించుచున్న దానిని జయింపఁ జాలకుంటిని గదా అను దైన్యము రెండవది. దానము చేసిన ముహూర్తమునందే ఆయనకు ఈ లోక సామ్రాజ్యము కలవలె చెదరిపోయెను. తపస్సుచే ఆర్జించిన లోకములు చూచుచుండఁగనే దగ్ధము లయ్యెను. ఇట్టి లోకములను మరల సంపాదించినను ఎప్పటికైనను అవి నశింపక తప్పదు. దీనివలన శాశ్వతమైన సుఖములేదు అను విషయము ఆయనకు అనుభవసిద్ధమయ్యెను. "కర్మచేత సంపాదింపఁబడు లోకములు అశాశ్వతములు. అశాశ్వతములైన వానివలన శాశ్వతమైన సుఖము కలుగదు. ఇట్లు పరీక్షించి తెలిసికొని బ్రాహ్మణుఁడు నిర్వేదమును పొందును. కర్మచేత మోక్షముకలుగదు" అని శ్రుతి చెప్పినట్లుగా భార్గవుఁడు ఏలోకముల యైశ్వర్యమును ఎంతగా సంపాదించినను దానివలన శాశ్వతమైన సుఖము లేదని దృఢముగా గ్రహించెను.

అంతేకాదు పరాక్రమముచే ఈలోకమును, తపస్సుచే దేవలోకములను జయింపఁ గలిగిన తాను తనయందే విజృంభించుచున్న కోపమును జయింపలేకపోయితి నని ఆయన మొదటిసారి గ్రహించెను. దానికి లోఁబడుట వలననే ఎంతో అనర్థము సంభవించినదని ఆయన గడచిన జీవితమునంతను విమర్శించుకొని గ్రహించి పరితపింప జొచ్చెను. కార్తవీర్యుని సంహరించినప్పుడే బ్రాహ్మణునకు కోపము తగదని, క్షమయే ప్రశస్తమని తండ్రి తనకు బోధించియుండెను. కాని ఆయనయే హతుఁడైనప్పుడు ఆయన కావించిన బోధ క్రోధవేగమున కొట్టుకొనిపోయెను. పాపము సంభవించినచో యజ్ఞములచే పోఁగొట్టుకొనవచ్చును. ఎట్లయినను ఈ క్షత్రియులను నిర్మూలింపవలసినదే" అను తలంపుతో అప్పుడు ఆయన క్రోధమునకు తనపై నిరంకుశమైన యధికారము నొసంగెను. అందువలన బ్రాహ్మణునకు అయోగ్యమైన ప్రాణిహింసను ఎంతో ఆయన కావించెను. యజ్ఞములు ఆపాపమును పోఁగొట్టగలిగినను క్రోధమును కదిలింపలేక పోయినవి. ఆక్రోధము వలననే, దేవతలు మానవులు ఎంతయో చూచుచుండఁగా, శ్రీరాముని వలన ఆయనకు పరాజయము సంభవించినది. అప్పుడాయనకు తనకు నిజమైన శత్రువు తన కోపమే అని, దానిని జయించుట సులభము కాదని స్పష్టముగా గోచరించెను.

—*—*—*—

వేంకట : అబ్బ ! ప్రభాకరులవారు సామాన్యులు కారయ్యా !కాలికి తీసినచో మెడకు మెడకు తీసినచోకాలికి తగిలించుచున్నారేకానిఒక పట్టున వదలుట లేదే!

కృష్ణయ్య : పండితు లనఁగా ఏమనుకొన్నావు మఱి ! మనముందు ప్రగల్భములు పలికె నట్లా ? ఇప్పుడుగదా ఎఱ్ఱయ్యగారి పస ఏమిటో తేలవలె.

ఎఱ్ఱన:- నహుష ప్రశ్న సందర్భానంతరం ప్రసక్తం వర్షాగమం శ్రీ నన్నయభట్టారకాః ఏవం వర్ణయన్తి.

చంద్ర:- నహుషప్రశ్నల ఘట్టమునకు తరువాత వర్షాగమమును నన్నయభట్టారకుల వారు ఇట్లు వర్ణించు చున్నారు.

ఎఱ్ఱన:- చం॥ అరుదగు తత్పయోద సమయంబున నొక్కట విస్తరిల్లె నం
బరమున నంబుదధ్వనియుఁ బల్వలభూముల భూరి దర్దురో
త్కర రవముల్ మహీరుహ శిఖండములందు శిఖండి తాండవాం
తరమద మంజులస్వన ముదారత రమ్యములై వనంబునన్ ॥

చం॥ దళిత నవీన కందళకదంబ కదంబక కేతకీరజో
మిళిత సుగంధ బంధుర సమీరణుఁడన్ సఖుఁడూఁచు చుండఁగా
నులియుచు మొల్లగుత్తులను మొయ్యేల లొప్పఁగ నెక్కియూఁగె ను
ల్లలదళి నీకులంబు మృదులధ్వని గీతము విస్తరించుచున్ ॥ 138

కం॥ సురచాప చిత్రగగన
స్ఫురణం బురణించునట్లు భూవనిత చిరం
తర చిత్రితయై యొప్పెను
సురుచిర నవతృణ శిలీంధ్ర సుర గోపములన్ ॥ 139

వ॥ తత్సమయా నంతరంబున 140

ఉ॥ భూసతికిందివంబునకుఁ బొల్పెసఁగంగ శరత్సమాగమం
బాసకల ప్రమోదకరమై విలసిల్లె మహర్షి మండలో
పాసిత రాజహంస గతి భాసిప్రసన్న సరస్వతీక మ
బ్జాసన శోభితం బగుచు నబ్జజుయానముతో సమానమై ॥ 141

[illegible] తారకహార పంక్తులం

చం॥ స్ఫురదరుణాంశు రాగరుచిఁ దొంపిరివోయి నిరస్త నీరదా
వరణములై దళత్కమల వైభవ జృంభణముల్లసిల్లను
ద్ధురతర హంస సారస మధువ్రత నిస్వనముల్ సెలంగఁగాఁ
గరము వెలింగె వాసర ముఖంబులు శారదవేళఁ జూడఁగన్ ॥ 143

శా॥ దానాంభః పటలంబునం బృథు పయో ధారావళిం దాల్చి గ
ర్జా నిర్ఘోషము బృంహితచ్ఛలనఁ బ్రచ్ఛాదించి ప్రావృట్పయో
దానీకంబు శరద్భయంబున నిగూఢాకారతన్ డిగ్గెనాఁ
గా నొప్పారె మదోత్కట ద్విరద సంఘంబుల్ వనాంతంబునన్॥ 144

కం॥ కల నీలకంఠ కోలా
హల లీలలు సెంచె రాజహంస కులము లం
దులకించె సప్త పర్ణా
వలి విగళిత కుసుమ కుటజ వాటికల గెడన్ ॥ 145

మ॥ అతి గాంభీర్య విభూతినేకములు కాహంకార నిశ్శేష శో
షిత పాథోధి పయస్కుఁడైన మునివోఁచెం బుణ్యతేజోమయా
కృతి నయ్యాప్య దిగంత వీథిఁ బ్రకట క్రీడాకళా గర్వ గ
ర్జిత మండూక కళంకితాంబు శుచితా సిద్ధి ప్రదాచార్యుఁడై॥ 146

తే॥ విశద శారదాంబుద పరివేష్టనమునఁ
బొలుచు గగనంబు ప్రతిబింబమో యనంగ
వికచ కాశవనీ పరివేష్టనమున
నతిశయిల్లె నిర్మల కమలాకరములు 147

వ॥ అట్టి శారదాగమంబున నుత్ఫుల్ల కమల కల్హార కేసరకరాళ కలితకల్లోల మాలిని యు ననేక మునిలోక సతత సంసేవ్య మానవిపుల పులి నోత్సంగయు నిరంతరతీర వానీర వనకుండలీ విలసితయు నాకాశసంకాశ విశద సలిలయునైన మహాసరస్వతీనది నమునిస్నానపానాది విశేషంబులం బరితోషంబు నొందుచుఁ బాండునందనులమ్మరు భూమిం గొన్నిదినంబులు వసియించి తదనంతరంబ ధౌమ్యాది భూసురవరులు నింద్ర సేనాదిమూలభృత్యులుఁ దోడ నరుగుదేరఁ గామ్యకవనంబునకు వచ్చియచ్చటిమును ల

స్వామి: (చిఱునవ్వుతో) ఇదానీం కిముచ్యతే భవద్భిః ? అస్మిన్ సందర్భే అస్య కవేః ఆరంభః కుతః ?

ప్రభా: క్షామ్యన్తు భగవత్పాదాః ! నన్నపార్యస్య గ్రంథః కుత్రావసితః కుతోవా అస్య కవివరేణ్యస్య ఆరంభః ఇతి నజ్ఞాయతే.

రామ: రీతిభేద లేశోఽపి నస్ఫురతి కిల। సర్వోఽపి సందర్భః ఏకకర్తృక ఏవేతి ప్రతిభాతి।

ప్రభా: నన్న పార్యస్య సర్వోఽపి సారస్వతాంశః ఏన ఎఱ్ఱనార్యం సంచక్రామేతి విభావయామి.

రామ: నన్నయభట్టా రకా ఏవ స్వీయకావ్య పూరణాయ పునః ఏవం ఎఱ్ఱనార్య రూపేణ భువం అలంచక్రురితి మే ప్రతిభాతి.

స్వామి: సాధు! సాధు! సమ్యగుక్తం భవద్భ్యామ్.

ఎఱ్ఱన: ధన్యోఽస్మి.

చంద్ర: నన్నయగారి గ్రంథము ఎక్కడ ముగిసినదో ఎక్కడనుండి ఎఱ్ఱనగారు ఆరంభించిరో చెప్పుఁడని స్వాములవారు పండితులను ప్రశ్నించుచున్నారు. ఎక్కడను రీతిభేదము కన్పించుట లేదని సంర్భమంతయు ఏక కర్తృకమువలెనే తోఁచుచున్నదనియు నన్నయభట్టారకులవారి సారస్వతాంశ సర్వము ఎఱ్ఱనగారికి సంక్రమించినదని ప్రభాకరులవారు ప్రశంసించుచున్నారు. నన్నయగారే మరల ఇట్లు ఎఱ్ఱనగారుగా అవతరించిరని రామశాస్త్రిగారు పొగడుచున్నారు.

వేంకట: మొత్తముమీఁద మన యెఱ్ఱయ్యయే నెగ్గినాఁడు నాకు తెలియక అడుగుదును. మఱియింక ఈ యరణ్యపర్వము కొనసాగించినచో చెఱుపులేదా ?

కృష్ణ: స్వాములవారే ఆశీర్వదించు చుండఁగా ఇంక చెఱుపేమున్నదయ్యా ! వారు తమ తపశ్శక్తిచేత ఏదోషములైనను తొలఁగింపఁగలరు. దానికొఱకే గదా ఎఱ్ఱనగారు వారి యాశీస్సులను పొందుటకు ఇంతగా తాపత్రయపడుచున్నారు.

స్వామి: వత్స ! ఇతః పరం నిస్సంకోచం శేషగ్రంథ పూరణం కురు. పూరణానన్తరం పుస్తకమేకం అస్మత్సకాశం శ్రీశైలం ప్రేషయ. వయం తత్ర శ్రీ భ్రమరాంబా మల్లికార్జున సన్నిధౌ కంచిత్కాలం వత్స్యామః। త్వం తావదేతం శేషగ్రంథం

ఎఱ్ఱన: (అంజలితో గ్రహించి) ధన్యోఽస్మి కృత కృత్యోఽస్మి.

చంద్ర: స్వాములవారు సంతోషముతో ఎఱ్ఱనగారితో చెప్పుచున్నారు. ఇంక నీవు నిస్సంకోచముగా శేష గ్రంథమును పూర్తిచేయుము. తరువాత ఒక ప్రతిని మాకు శ్రీశైలమునకు పంపుము. మేము శ్రీ భ్రమరాంబికా సమేత మల్లికార్జున స్వామివారి సన్నిధియందు కొంతకాలముందుము. నీవీ గ్రంథమును ఇచ్చటనే శ్రీ నీలకంఠేశ్వర స్వామివారి సన్నిధియందు ప్రవచనము గావింపుము. పరమేశ్వర ప్రసాదమున సకలాభ్యుదయములను పొందఁగలవు.

స్వామి: (గ్రామాధికారులవంకఁ జూచుచు) మహో జనాః శ్రుణ్వన్తు । అయం కవిరాటః భవద్భిః రాజేంద్ర వత్పూజ్యః । అస్య యద్యత్ అభిలషితం తత్సర్వం సప్రశ్రయం సంపాద్యతామ్ । ఋషికల్పస్య అస్య మహాకవేః సపర్యన సేవ భవతాం చరితార్థతా.

వేంకట,కృష్ణయ్య:(నమస్కరించుచు) చిత్తము చిత్తము తమరాజ్ఞాపించినట్లేచేయుదుము.

కృష్ణ: ఎఱ్ఱయ్యా ! మొత్తముమీఁద మనయూరిపేరు నిలఁబెట్టినావయ్యా!

ఎఱ్ఱన: అంతయు పెద్దలయాశీర్వచనమే.

స్వామి: అయం కవివరేణ్యః సారస్వత ప్రపంచే జేగీయ మానో భూయాదితి భవన్తో మహాన్తో అనుగృహ్ణన్తు.

పండితులు: తథాస్తు.

రామశాస్త్రి: శ్లో ॥ జయతు జయతు దేవో నీలకంఠో మహేశః
జయతు గురువరేణ్యా శ్శంకర స్వామి వర్యాః ।
జయతు సుకవి సమ్రాడ్ ఎఱ్ఱనార్యో మహర్షిః
జయతు సతత మాంధ్ర్యాం పంచమామ్నాయ కావ్యమ్ ॥

స్వామి: సకల సన్మంగళాని భవంతు.

పండితులు: తథాస్తు.

(తెర వ్రాలును)

గోబ్రాహ్మణాధిక్యత యేల ?

"గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యమ్"

"గోవులకు బ్రాహ్మణులకు నిత్యము శుభ మగును గాక !" అని పురాణ ప్రవచనాదుల ముగింపునందు చెప్పుట అనాదిగా ఆచారముగ నున్నది. ఆంగ్ల విద్యా ప్రభావము బలిసిన తరువాత ఇటీవల ఈ సూక్తిని అనేకులు శంకింపజొచ్చిరి. "మనుష్యులలో ఎన్నో జాతులుండఁగా బ్రాహ్మణులకు మాత్రమే ఎల్లప్పుడు శుభము కలుగ వలయునని ఎల్లరును ఏల ప్రార్థింప వలె? ఈ బ్రాహ్మణ పక్షపాతము యుక్తము కాదు. కాఁబట్టి "గోమానవేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యమ్" అని మార్చుట మేలు" అని కొందఱు భావించిరి. "అట్లయినచో పశువులలో కూడ ఎన్నో జాతులుండఁగా గోవులకు మాత్రమే శుభము కలుగ వలయునని ప్రార్థించు టెందులకు ? కావున, 'పశుమానవేభ్య శ్శుభ మస్తు నిత్యమ్' అని మార్చిన ఇంకను మే" లని మఱి కొందఱు తలంప వచ్చును.

మఱి యింతకాలముగా ఈ సూక్తిని ప్రవర్తింప జేయుచున్నవా రందఱు కాకపోయినను కొందఱైనను బుద్ధి మంతులై యుండరా ? వారి కీశంకలు కలిగి యుండవా ? వా రందఱు ప్రాయికముగా ప్రాచీనకాలమున బ్రాహ్మణులే యగుటచే, జాతి పక్షపాతమున వారు ఆసూక్తిని ప్రచార మొనర్చియుందు రని యీకాలమున కొందఱు తలంచుట సహజము. కాని ఈసూక్తిని నిరంతరము వినుచున్న బ్రాహ్మణేతరులైన పరిపాలకులు ఏల ఆక్షేపింప లేదు ? మనకున్న యింతమాత్రపు దెలివి వారికి లే దనుట వారిని అవమానించుటే యగును. కావున వా రందఱు ఈ సూక్తి యందు ఏదో సామంజస్యమును గుర్తించి రనుట స్పష్టము. దానిని మనము శ్రద్ధతో ఆలోచించి గ్రహించుటయే శ్రేయస్కరము.

మనువు వేదధర్మములను సంగ్రహించి స్మృతిని రచించునప్పుడు, ఆధర్మములు భారతీయులకే గాక సకల మానవులకు శ్రేయస్సును కలిగించునని ఆరంభముననే యిట్లు స్పష్ట మొనరించెను. "ఈ దేశమునందు పుట్టిన యగ్రజన్ముని యొద్ద, పృథివి లోని సర్వ మానవులును తమ తమ నడవడికలను గూర్చి శిక్షణమును పొంద వలయును".

శ్లో ॥ ఏతద్దేశ ప్రసూతస్య సకాశా దగ్రజన్మనః ।
స్వం స్వం చరిత్రం శిక్షేరన్ పృథివ్యాం సర్వమానవాః ॥

వేదధర్మములు, మానవులకు రెండువిధముల ఉపయోగపడుచున్నవి. వేద ధర్మముల ననుసరించి యజ్ఞ యాగాదులు అనుష్ఠింపబడినచో వానివలన సువృష్టి మంచిపంట లభించి మానవులకు సుఖ శాంతులు కలుగును. యజ్ఞములు జరుగ కున్నచో వర్షములు పడవా ? ఎందుకు పడవు ? మనకు హితకరముగా అవి సంభవింపవు. అతివృష్టియో అనావృష్టియో సంభవించును. అంతే కాదు, కేవలము ప్రకృతిజన్యమైన వర్షము వలన లభించు నీటికి, దానివలన కలుగు పంటకు యజ్ఞానుష్ఠానము వలన కలుగు వర్షపు నీటికి, దాని వలన్న కలుగు పంటకుఉండునట్టి గుణము ఉండదు. శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునితో ఇట్లు చెప్పెను—

"సృష్టియొక్క ఆరంభమునందు బ్రహ్మ దేవుఁడు యజ్ఞములతో కూడా ప్రజలను సృష్టించి, 'ఈ యజ్ఞములు సాధనముగా మీరు వృద్ధి పొందుఁడు, ఇవి మీకు ధేనువు పాలనువలె, అభీష్టముల నన్నింటిని ఈయఁగలదు', అని చెప్పెను."

శ్లో ॥ సహయజ్ఞాః ప్రజా స్సృష్ట్వా పురోవాచ ప్రజాపతిః ।
అనేన ప్రసవిష్యధ్వ మేషవోఽ స్త్విష్టకామధుక్ ॥
భగవద్గీత-అధ్యాయ. 3-శ్లో. 10

కావున యజ్ఞము సకలాభ్యుదయములకు సాధనమనుట స్పష్టము. యజ్ఞ నిర్వాహణము నకు బ్రాహ్మణుఁడు, గోవు అను రెండే ప్రధాన సాధనములు. ఇతర సాధనములు లోపించినప్పుడు వానికి బదులు ఇతర పదార్థములను ఉపయోగింప వచ్చును. కాని బ్రాహ్మణునకు గోవునకు బదులుగా వాఁడ దగినది మఱియొకటి లేదు. మంత్రమును చెప్పుటకు బ్రాహ్మణులు, హవిర్ద్రవ్యములైన పాలు, పెరుగు, నెయ్యి మొదలగువాని నొసంగుటకు గోవు లేకున్నచో యజ్ఞము జరుగనే జరుగదు. బ్రాహ్మణేతరుని మంత్రము, ఇతర పశువు పాడి యజ్ఞమునకు ఉపయోగింపవు. ఉపయోగించినచో ఏమగును? "ఈ పదార్థములతో ఈరీతిగ ఈయౌషధమును తయారు చేయవలయు" నని వైద్యుడు నిర్ణయించినప్పుడో, లేక, "ఈపదార్థములతో ఈరీతిగ అణ్వాస్త్రమును (Atom Bomb) తయారు చేయవలయు" నని శాస్త్రజ్ఞుఁడు చెప్పినప్పుడో ఏకారణము చేతనైనను పదార్థములలో గాని పద్ధతిలో గాని మనము మార్పు చేసి ఆయౌషధమునో, అణ్వాస్త్రమునో తయారుచేసిన నేమగును ? అభిలషించిన ఫలితము రాకపోఁగా విపరీత ఫలితములు కూడ సంభవించును, యజ్ఞ ప్రక్రియ కూడ అట్టిదే. దానివలన మనము అభిలషించిన ఫలము రావలయు నన్నచో శాస్త్రము చెప్పినట్లు చేయవలసినదే. కావున గోవులు, బ్రాహ్మణులు యజ్ఞమునకు అపరిహార్యములైన (Un-avoidable) సాధనములు. అట్లే యజ్ఞములు సువృష్టికి సస్యసౌభాగ్యమునకు సాధనములు. కావున గోవులు, బ్రాహ్మణులు శుభ

స్థితియందున్నచో యజ్ఞములు చక్కగా నిర్వహింపబడి సకలమానవులకు అభ్యుదయము కలుగును. గోబ్రాహ్మణుల శుభస్థితియందు ఇతర పశుపక్షి మానవాదుల అభ్యుదయము ఇమిడి యున్నది. అందువలన గోబ్రాహ్మణులకు శుభము కలుగవలయు నని ప్రాచీనులు ప్రార్థించిరి.

ఇతర దేశములలో మన యజ్ఞములు జరుగుటకు వీలు లేదు. ఈ దేశము లో కూడ అందఱకును యజ్ఞము చేయు నధికారము లేదు. మఱి సకల దేశములలోని సర్వమానవులకు గోబ్రాహ్మణుల వలన నుపయోగ మేమున్నది ? ఈయుపయోగము నుద్దేశించియే, ప్రపంచములోని సకల మానవులు ఈదేశమునందు పుట్టిన బ్రాహ్మణుని యొద్ద తమ తమ నడవడికలను గూర్చి శిక్షణమును పొందవలయు నని మనువు చెప్పెను. వేదాధికారములేని శూద్రులకు సంధ్యావందన పంచమహాయజ్ఞములు నవుసార శ్లోక మంత్రములతో ఎట్లు విధింపఁబడియున్నవో అట్లే ఇతర దేశీయులకు వారి యవస్థలను పరిసరములను అనుసరించి సంధ్యావందన యజ్ఞాదులకు పర్యాయముగా దేవతా ప్రార్థన విధానములను బ్రాహ్మణులు ఉపదేశింపవలసి యున్నది. ఆ ధర్మములు వారికి అభ్యుదయ సాధనములగును. బ్రాహ్మణుడు గోవుల పాడితో యజ్ఞానుష్ఠానము గావించుచు తేజస్వియై శుభస్థితి యందున్నప్పుడే సకలాభ్యుదయ సాధనమైన ధర్మమును నిర్ణయముగా ప్రభువులు మొదలుగా సకల ప్రజలకు ఉపదేశింపఁగలఁడు. అప్పుడే ప్రభువులు ధర్మపరులై ప్రజలను ధర్మమార్గమున నడుపఁగలరు. కావుననే ధర్మ సంస్థాపనము కొఱకు భగవంతుఁ డవతరించినప్పుడు ఆయన ప్రధానముగా వేదమును బ్రాహ్మణత్వమును రక్షించుటకే యవతరించు నని శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారు భగవద్గీతా భాష్యారంభమున నిట్లు ఉద్ఘాటించినారు. "అధర్మము చేత ధర్మము తిరస్కరింపఁ బడుచుండఁగా. అధర్మము ప్రవర్ధమాన మగుచుండఁగా, జగత్తు యొక్క స్థితిని పరిపాలింపఁ గోరుచున్న యా యాదికర్త నారాయణాఖ్యుడైన విష్ణువు భూలోక బ్రహ్మము యొక్క (వేదముయొక్క) బ్రాహ్మణత్వముయొక్కయు అభిరక్షణము కొఱకు దేవకి యందు వసుదేవుని వలన అంశముగా సంభవించెను గదా! బ్రాహ్మణత్వము యొక్క రక్షణమువలన వైదిక ధర్మము రక్షింపఁబడును. వర్ణాశ్రమ ధర్మ భేదములు బ్రాహ్మణత్వాధీనములై యుండుట యే ఇందులకు హేతువు."

"అధర్మేణ అభిభూయమానే ధర్మే, ప్రవర్ధమానే చ అధర్మే, జగతః స్థితిం పరి పిపాలయిషుః సః ఆదికర్తా నారాయణాఖ్యో విష్ణుః భౌమస్య బ్రహ్మణో బ్రాహ్మణత్వస్య చ అభిరక్షణార్థం దేవక్యాం వసుదేవాత్ అంశేన కిల సంబభూవ; బ్రాహ్మణత్వస్య హి రక్షణే రక్షితస్స్యాత్ వైదికో ధర్మః ; తదధీనత్వాత్ వర్ణాశ్రమధర్మభేదానామ్ ।"

ఇట్లే చతుర్థాధ్యాయము యొక్క ఆరంభమున కూడ భగవంతుడు, "నేను సృష్టి యారంభమున వివస్వంతునకు జ్ఞాన యోగమును ఉపదేశించితి" నని చెప్పు సందర్భమున శ్రీభగవత్పాదుల వారు ఇట్లు వక్కాణించిరి." అధ్యాయద్వయము చేత చెప్పబడిన యవ్యయమైన యీ యోగమును సృష్టియాదియందు వివస్వంతుడైన యాదిత్యునకు, జగత్పరిపాలకులైన క్షత్రియులకు బలమును కలిగించుటకై, చెప్పితిని. ఆ యోగ బలముచేతనే వారు సమాహిత చిత్తులై బ్రహ్మమును క్షత్త్రమును పరిరక్షించుటకు సమర్థులగుదురు. అవి పాలింపబడినప్పుడు జగత్పరిపాలనము శక్యమగును."

"ఇమ మధ్యాయద్వయేనోక్తం యోగం వివస్వతే ఆదిత్యాయ సర్గాదౌ ప్రోక్తవానహ మవ్యయం జగత్పరిపాలయిత్రూణాం క్షత్రియాణాం బలాధానాయ తేన హి యోగబలేన యుక్తాః సమర్థా భవన్తి బ్రహ్మక్షత్రే పరిరక్షితుమ్। (బ్రహ్మక్షత్రే పరిపాలితే జగత్పరిపాలయితుమ్ అలమ్।

కావున ప్రభువులు, తమయభ్యుదయము కొఱకు ప్రజలయొక్క శ్రేయస్సు కొఱకు బ్రాహ్మణత్వమును రక్షింపవలయు ననుట స్పష్టము. ఈయభిప్రాయమునే భోజమహారాజు చంపూ రామాయణ కావ్యారంభమున నిట్లు వ్యక్తీకరించెను—

"లోకమునందు ఉచ్ఛ్రస్థితి ధర్మము వలననే సంభవించు నేని, ఆ ధర్మము యొక్క యథార్థ జ్ఞానము కృతకేతరములైన (అపౌరుషేయములైన) వచనముల చేతనే (వేదముల చేతనే) కలుగునేని, ఆ వేదములు మహీసురుల చేతనే ప్రకాశము నొందునేని, ఆమహీసురులకు కాక నాప్రణామము ఎవ్వరికి చెందును ?"

శ్లో॥ ఉచ్చైర్గతి ర్జగతి సిధ్యతి ధర్మత శ్చేత్; తస్య ప్రమా చ వచనైః కృతకేతరై శ్చేత్।
తేషాం ప్రకాశనదశా చ మహీసురై శ్చేత్; తానంతరేణ నిపతేత్ క్వను మత్ప్రణామః॥

ఎవరికైనను అభ్యుదయము ధర్మము వలననే సిద్ధించును. ఆ ధర్మము వేదము వలననే వ్యక్తమగును. ఆ వేదములు బ్రాహ్మణుల వలననే ప్రకాశమునొందును. అందువలన ప్రజాశ్రేయస్సును కోరుప్రభుత్వము బ్రాహ్మణత్వమునే రక్షింపవలసి యున్నది. ఈదృష్టితోనే గోవులను బ్రాహ్మణులను రక్షించు కొఱకే రాజపుత్రులు, రెడ్డిరాజులు, కాకతీయ చక్రవర్తులు తమ శక్తిసంపదలను వినియోగించిరి. వేదయజ్ఞాది పరిరక్షణము కొఱకు బ్రాహ్మణులకు అగ్రహారములను మాన్యములను ఇచ్చినవి బ్రాహ్మణేతరులైన ప్రభువులేయని, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణుల కొఱకు యగ్రహారములు ఈయలేదని ఈసందర్భమున గుర్తింపవలసియున్నది. కావున " గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యమ్" అనుసూక్తి కేవలము పురాణాది ప్రవచనములలోని మంగళాశాసనము మాత్రమే కాదు, అది ప్రభుత్వములకు లక్ష్య నిర్దేశము గా నుండెను.

పరిశీలించ వలసిన కొన్ని విషయాలు

12-10-81 తేది ఆంధ్రప్రభ [విజయవాడ] పత్రికలో "జయేంద్రులు మరో వివేకానందులు కాగలరా?" అనే వ్యాసంలో శ్రీ ఎమ్. ఎస్. కృష్ణమూర్తి. మన మతాతీత రాజ్యాంగం ప్రకారం సొంతంగా విద్యాసంస్థలను ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి మైనారిటీలకున్న హక్కు కూడా మనకు లేకుండా పోయిందని, చర్చి, మసీదుల విషయాలలో జోక్యం చేసుకోవడానికి చేతకాని ప్రభుత్వం మన దేవాలయాలను మాత్రం స్వాధీనం చేసుకోవడానికి సిద్ధపడుతున్నదని, స్వదేశంలో స్వరాజ్యంలో భారతీయులకేర్పడిన దుస్థితిని చక్కగా వివరించారు. ఈ నిరాశా నిస్పృహల నుండి ఆనాటి వివేకానందునివలె ఈనాటి జయేంద్రులు భారతీయులను ఉద్ధరించగలరా అని వారు ప్రశ్నించారు. త్వరలోనే ఈ ప్రశ్నకు సమాధానాన్ని కాలమే చూపగలుగుతున్నది. కాబట్టి దీనిని గూర్చి ఆలోచించవలసింది ఏమీ లేదు. కాని ఈ విషయంలో జయేంద్రుల సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేయడానికి రచయిత ఉదాహరించిన విషయాలు కొన్ని వివాదాస్పదంగా ఉన్నవి.

"జయేంద్ర సరస్వతి సతిని వర్ణవ్యవస్థను వ్యతిరేకించి సంపూర్ణ పూరీ శంకరుల ఆయుధంపై నిలుచుకున్నారు. కంచి శంకరులకు అది ప్రశంసా పత్రమే. దండకమండలువులను విడిచి పెట్టి జయేంద్ర సరస్వతి ఒక సాధారణ సన్యాసిగానైనా కూడా హీనంగా ప్రవర్తించారన్న పూరీ శంకరుల ఆరోపణను సైతం నిజమని పట్టించుకోలేదు." అని శ్రీ కృష్ణమూర్తి ఉదాహరించారు.

నిజమని పట్టించుకోనంత మాత్రాన ఏ ఆక్షేపమైనా ప్రశంసా పత్రమౌతుందా? ఆక్షేపం శాస్త్రీయంగా ఖండించబడి జయేంద్రుల వర్తనం సమర్థించబడినప్పుడే ప్రశంసకు ప్రసక్తి ఏర్పడుతుంది. జయేంద్రులు స్వీకరించిన సన్యాసము వేదవిహితము. దానిప్రకారమే వారి వర్తనము ఉండాలి. వారు చేసింది తప్పని పూరీ పీఠాధిపతి శాస్త్రమును అనుసరించి నిర్ణయించి చెప్పినప్పుడు దానిని ఇతరులు పట్టించుకోకపోయినంత మాత్రాన ఆ నిర్ణయం అయోగ్యం కాదు. ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు ఒక నిర్ణయాన్ని శాస్త్రీయంగా ప్రకటించినప్పుడు సభికులందరి చేతి చప్పట్లు కొట్టి ఆమోదాన్ని ప్రకటించవలసిన అవసరం లేదు. శాస్త్ర నిర్ణయానికి శాస్త్రమే ప్రమాణమౌతుంది కాని మన ప్రశంసలు కావు. పూరీ శంకరుల నిర్ణయం అసంగతమైతే వారితో సమానులైన ద్వారకా పీఠాధిపతులు మొదలైన వారు దానిని ఖండించవలె. వారు పూరీ శంకరుల నిర్ణయాన్ని కాదనలేదు. ఇంత సనాతన ధర్మ విశ్వాసం గల సామాన్య ప్రజలు దానిని పట్టించుకోలేదని కూడ అనడానికి వీల్లేదు. అనేకులు, ప్రకటనలు చేయకపోయినా, జయేంద్రుల వర్తనాన్ని గూర్చి ఖేదం పొందుతూనే ఉన్నారు. ఇటీవలనే, "హిందూమతానికే గొడ్డ

లి పెట్టు" అనే శీర్షికతో శ్రీ చంద్ర మధుసూదన నాయుడు, శ్రీ రాటకొండ రమేష్‌చౌదరి, శ్రీ సి. హెచ్. చంద్రశేఖర్ రావు, శ్రీ సి. ఆర్. సి. యం. నాయుడు, 23-9-87 బుధవారం ఆంధ్రజ్యోతి [తిరుపతి] పత్రికలో వ్రాసిన లేఖలో జయేంద్రుల చర్యలను తీవ్రంగా నిరసించారు. కాబట్టి పూరీ శంకరుల ఆక్షేపం జయేంద్రులకు ప్రశంసాపత్ర మైందనడం అర్థం లేని మాట.

జయేంద్రులు దండకమండలువులను వదలిపెట్టి పోయిన తర్వాత మరల వాటిని ఎందుకు స్వీకరించ వలసి వచ్చింది? వైదిక సన్న్యాస విధులమీద నియమాల మీద వారికి నమ్మకం లేనప్పుడు వాటిని వదిలి, వారు, బుద్ధుని వలెనో వివేకానందుని వలెనో స్వతంత్రంగా ఉద్యమాన్ని సాగించి సొంత సంస్థను స్థాపించుకొని యుండవచ్చు. మఠ కామకోటి పీఠం వందలయేండ్లుగా వర్ణాశ్రమ ధర్మ పరిరక్షణ మనే లక్ష్యంతో వ్యవహరిస్తున్నదని, ఆ లక్ష్యం కోసమే భక్తులు తరతరాలుగా దానికి కానుకలిస్తూ పోషిస్తున్నారని అందరికీ తెలుసు. అటువంటప్పుడు వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను నిరాకరిస్తూ ఎవరైనా ఆ పీఠానికి అధిపతిగా ఉండవలె ననుకోవటం కేవలం అసంబద్ధం. రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘంలో గాని నక్సలైట్ తీవ్రవాదులలో గాని చేరి, "నేను మీ ఆశయాలను నియమాలను ఒప్పుకోను. అయినా మీకు నాయకుడుగానే ఉంటాను" అని చెప్పటం ఎంత విడ్డూరమో ఇది కూడ అంతే. జీవన విధానంలో క్రమశిక్షణ యొక్క ప్రాముఖ్యాన్ని గుర్తించేవారు ఎవరూ దీనిని అంగీకరించ లేరు.

ఈ సందర్భంలో శ్రీ కృష్ణమణి శ్రీ శంకర భగవత్పాదులవారి వృత్తాన్ని ప్రస్తావించడం చాల శోచనీయం. వారిట్లా అన్నారు- 'ఒక సాధారణ సన్న్యాసి కూడా ప్రవర్తించని విధంగా ప్రవర్తించిన మరో ఆచార్యుడు సాక్షాత్తు ఆదిశంకరులే. తల్లి చావు బ్రతుకుల మధ్యలో ఉన్నప్పుడు. ఆది శంకరులు ఆమె వద్దకు వెళ్లి సేవలు చేశారు. ఇది సన్న్యాసులు పాటించవలసిన నియమ నిబంధనలకు విరుద్ధం. మళ్లీ ఆయనే తల్లి కాలం చేసినప్పుడు ఆమెకు అంత్యక్రియలు జరపటం కోసం కాషాయ వస్త్రాలు త్యజించి తెల్లని వస్త్రాలు ధరించి మళ్లీ కొంతకాలం తర్వాత కాషాయ వస్త్రాలు ధరించారు. ఇది కూడ సంప్రదాయోల్లంఘనమే."

శ్రీ శంకర భగవత్పాదులవారే నియమోల్లంఘనము చేసినారని, వారితర్వాత మరల ఇంతకాలానికి ఆ విధంగా చేయగలిగిన సాహసం జయేంద్రులకే కలిగిందని, అది ఏదో ఘనకార్య మైనట్లు శ్రీ కృష్ణమణి నిరూపిస్తున్నారు. వారిద్దరు కావించినది సాహసమైనా కాకపోయినా శ్రీ కృష్ణమణి చేసింది మాత్రం సాహసమే.

ఆది శంకరులు తల్లికి సేవ, ప్రేతకర్మలు చేసినమాట నిజమే. అయినా

వారు, "కాషాయవస్త్రాలు త్యజించి శ్వేతవస్త్రాలు ధరించి మరల కొంతకాలం తర్వాత కాషాయవస్త్రాలు ధరించినా" అన్నమాట అపూర్వంగా ఉంది. శ్రీ శంకరులవారి జీవిత విశేషాలకు శ్రీ మాధవీయ శ్రీ శంకరవిజయమునే ప్రమాణంగా ఈనాడు పెద్దలు స్వీకరిస్తున్నారు. దానిలో 14 వసర్గలో 46, 47, 48 శ్లోకాలలో ఆదిశంకరులు తల్లికి దహన సంస్కారము చేసినట్లు ఉన్నదే కాని కాషాయ వస్త్రాలు త్యజించి మరల కొంత కాలానికి స్వీకరించినట్లు లేదు.

ఇంక వారు సన్న్యాసధర్మానికి విరుద్ధంగా తల్లికి ప్రేతకర్మలు చేయుట యనేది ఎందువల్ల సంభవించిన దనే ప్రశ్నకు సమాధానం వారు సన్న్యాసాన్ని స్వీకరించిన సందర్భంలోనే ఉంది. సన్న్యసించడానికి వారు తల్లిని అనుమతి కోరినప్పుడు, ఆమె, శంకరా! నాకు దేహపతనం సంభవించినప్పుడు నీవు వచ్చి సంస్కారం చేయాలి. లేకపోతే నిన్ను కన్నందుకు నాకు ఫలమేమిటో చెప్పు" అని అడిగింది. అప్పుడు వారు "అమ్మా! పగలు గాని రాత్రిగాని నీవు ఎప్పుడు నన్ను స్మరిస్తే అప్పుడు వస్తాను; నీకు సంస్కారం చేస్తాను" అని ఆమెకు మాట ఇచ్చారు. కాబట్టి సామాన్యులవలె మమకారానికి ఆవేశానికి లోబడి ఆవిధంగా చెయ్యలేదని, వారు తల్లికి ఇచ్చిన మాటవల్లి ఆ విధంగా చేశారని స్పష్టమౌతున్నది. సన్న్యాసాన్ని విధించిన వేదమే "తల్లికి దేవతగా కలిగియుండుము" [మాతృదేవోభవ] అని విధించింది; అట్లాగే ముందుగా "సత్యమును చెప్పుము" [సత్యం వద] అని విధించి తరువాత, "ధర్మమును ఆచరింపుము" [ధర్మం చర] అని విధించింది. ముందు సత్యాన్ని విధించి తరువాత, ధర్మాన్ని విధించడం వల్ల సకలధర్మముల కన్న సత్యము అధికమైనదని, ఎప్పుడైనా ఒకా నొక ధర్మంతో దానికి వైరుధ్యము వచ్చినట్లైతే, ఆ ధర్మాన్ని ఉపేక్షించి సత్యాన్నే కాపాడుకోవలసి యుంటుంది. సాధారణమైన సత్యానికే ఇంత ప్రాముఖ్య మున్నప్పుడు మాతృదేవతకు ఇచ్చిన మాటను, ఏ ధర్మాన్నైనా వదులుకొని, నిలుపుకోవలెనని వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. కాబట్టి తల్లికి సంస్కారం చెయ్యవలసిన నియమం ఆయన స్వీకరించిన సన్న్యాసానికి ఆరంభములోనే ఏర్పడింది. అందువల్ల వారు చేసింది నియమ పాలనమే కాని నియమోల్లంఘనం కాదు.

అయితే, సన్న్యాస ధర్మానికి విరుద్ధమని తెలిసి కూడా వారు తల్లికి ఎందుకా మాట ఇచ్చారు? ఆ విధంగా తల్లి కోరినప్పుడు వారు సన్న్యాసాన్నే స్వీకరించకుండా ఉండవచ్చు కదా! కాని వారు అప్పటికే, మొసలి పట్టుకున్నప్పుడు, తల్లి యనుమతితోనే ఆతుర సన్న్యాసాన్ని స్వీకరించి యున్నారు. ఏ విధంగానైనా ఒక్కసారి సన్న్యాసాన్ని స్వీకరించిన తరువాత దాన్ని వదులుకోడానికి వీలులేదు. అందువల్ల తల్లి

కోరిక ననుసరించి ఆమెకు ప్రేత కర్మలు చెయ్యవలె అనే నియమంతోనే వారు సన్న్యాసాన్ని స్వీకరించారు. కాబట్టి వారు పాటించిన విధులకు ఋషేంద్రుల నియమాల్లోను వాటికి సంబంధమే లేదు.

కాలానుగుణంగా నియమాలను మార్చుకోవటం వదులుకోవటం హిందూ మతానికి విరుద్ధం కాదని అదే దాని వైశిష్ట్యమని శ్రీ కృష్ణమూర్తి నిరూపించటానికి ప్రయత్నించారు. "కాలానుగుణంగా మారగలిగిన ఏకైక మతం హిందూమతం. అందుకే ఆధునిక జీవనసరళికి ఈ మతం ఎంతో అనువుగా ఉంటుంది. ఆలోచనా స్వేచ్ఛను అనుమతించే మతమూ ఇదే. ఒకరు నాస్తికుడు కావచ్చు, దేవుడు ఉన్నా లేకున్నా అతనితో మనకు నిమిత్తం లేదనే అజ్ఞేయవాది (యగ్నోస్టిక్) కావచ్చు. అయినా అతడు హిందువు కావటానికి అభ్యంతరం లేదు. అలాగే జీససుకు ఆరాధించే వాడైనా అల్లాను స్మరించే వాడైనా హిందువు కావచ్చు."

ఈనాడు మన దేశంలో అనేకులు ఇటువంటి వాదాలు మన విధాల వ్యర్థత్వానికి లక్షణాలని చూపిస్తున్నారు. కాని ఇది అనాలోచితమైన ప్రసంగం. ఏ మతమైనా కాలానుగుణంగా మారుతూ ఉంటుంది అని అంటే ఇప్పుడు ఉంచే ఆచారాలు ప్రాణావసరాలు నాయి రేపటికి మారి పోవచ్చు నన్న మాట. అంటే దానికి నిశ్చితమైన స్వరూపం లేదని యర్థం. దేనికొక ప్రమాణం (standard) లేదన్న మాట. మన మిప్పుడు వెనుకటి యాచారాలు చాల వదులుకొని భోజన ప్రక్రియ లల్లో ఎక్కడబడితే అక్కడ అందరితో కలిసి అన్నిరకాల పదార్థాలు తింటూ హిందువులముగానే పరిగణింపబడుతూనే ఉన్నాము కదా. అదేది శ్రీ కృష్ణమూర్తిగారి అభిప్రాయమై ఉంటుంది. ఇప్పటి మన స్థితి హిందూ ధర్మానికి ప్రమాణం కాదు. రోగం వచ్చినప్పుడు స్నానం చెయ్యకుండా రొట్టెముక్క తింటూ పాలు త్రాగుతూ ఉంటే అది ఆ వ్యక్తికి సహజమైన ప్రమాణావస్థితి కాదు. అట్లాగే పరిస్థితుల ప్రాబల్యం వల్ల కొన్ని ఆచారాలను పాటించలేక పోయినా స్వస్థత చిక్కినప్పుడు వాటిని పాటించవలసి ఉంటుంది. జాడ్యమప్పుడు పథ్యంగా అన్నం తినటం లేదు కదా! కాబట్టి కాలానుగుణంగా మనము మారవచ్చును గాని వేదధర్మము మారదు. అలా మారే ధర్మాన్ని ఎవరు విశ్వసిస్తారు? ఈ నాటి రాజకీయ నాయకుల్లో చూడచ్చు. 'ఆయన కేమయ్యా, అనంత ప్రజ్ఞాశాలి; ఏ సమయంలో ఏ పార్టీలో ప్రవేశించ వలెనో ఎప్పుడు ఏయే కొత్త పట్టుకొని ఎట్లా పదవిని అధికారాన్ని డబ్బును సంపాదించ వలెనో ఆయనకు తెలిసినట్లు ఎవరికి తెలియదు" అని ప్రశంసించటం ఎట్టిదో హిందూ మతానికి మారుతూ ఉండటమే విశిష్టత అని ప్రశంసించటం కూడ నట్టిదే.

(సశేషము)

ఇలాంటి మతం నేటి హిందువుల ఊహల్లో ఉంటే ఉండవచ్చును కాని, ఈ దేశంలో సృష్టియొక్క ఆరంభమునుండి ఉన్నది వేదధర్మం. అది సనాతన ధర్మం లేదా సదాతన ధర్మం : అంటే ఎల్లప్పుడూ మారకుండా ఉండేదని యర్థం. సనాతనమైన ఈ ధర్మాన్ని ఉద్ధరించడానికే భగవంతు డవతరిస్తు నట్లు రామాయణాది గ్రంథాలలో వివరింపబడి ఉంది. ఈ గ్రంథాలలో నిరూపింపబడిన వర్ణాశ్రమాది ధర్మాలను విశ్వసించి యథాశక్తిగా ఆచరించేవారు., శ్రీరామకృష్ణాదులను అర్చించేవారు, హిందువులు కాగలరు కాని జీససును ఆరాధించేవారు అల్లాను స్మరించేవారు హిందువులు కాలేరు. వారు కూడా హిందువులని మనమనుకున్నా వారు అనుకోరు. వారు కూడా హిందువులే అని మనము అనుకొన్నప్పుడు వారితో కలిసి తినటము వివాహ సంబంధాలు చేసికొనటము తప్పు కాదు అని అనుకోవటం కూడా సంభవిస్తుంది. అప్పుడు జీససును ఆరాధించే వారితో చేరినవారిని వారు క్రైస్తవులుగా, అల్లాను స్మరించే వారితో చేరినవారు మహమ్మదీయులనుగా మార్చుకోవటం సులభం. అప్పుడు వారి యాశయాలు ఫలించి హిందువులనే వాళ్లే మిగులరు. కాబట్టి ఈ విశాల దృక్పథం హిందువులకు ఆత్మహత్యే ఔతుంది.

ధర్మానికి, సమాజజీవనంలో వివిధ ధర్మముల సామరస్యానికి, ఉన్న భేదం గుర్తించక పోవటమే ఈ విశాల దృక్పథభ్రాంతికి కారణం. మన దృక్పథము విశాలమే, సందేహం లేదు. మనము ఎవరిని మతభేదం కారణంగా తరిమివెయ్యటం లేదు : బలవంతంగా మతాలను మార్చి వాళ్ల వ్యక్తిత్వాన్ని నిర్మూలించటం లేదు. సాంఘిక జీవనంలో మనం వాళ్లతో కలిసి మెలిసే ఉంటున్నాము. ఇంతమాత్రం చేత మనం సనాతన ధర్మాన్ని వదులుకోవలసిన పని లేదు. విజయనగర సామ్రాజ్యంలో చాలమంది మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు మహారాజులకు మిత్రులుగా అధికార పదవులలో కూడా ఉన్నారు. మొగలాయీలతో హోరాహోరిగ పోరాడిన శివాజీ కొలువులో ముస్లిం ఉద్యోగులు భద్రతతో ఉన్నారు. 1857 లో జరిగిన స్వాతంత్ర్యసమరములో నాయకత్వం వహించిన నానాసాహెబుకు విశ్వాసపాత్రులైన సలహాదారుల్లో ముఖ్యుడు అజిముల్లాఖాన్. ఈ సందర్భాలలో హిందువులు గాని ముస్లిములు గాని తమ మతధర్మాలను వదలకుండా ఉండడం గమనించ దగిన విషయం. ఝాన్సీలక్ష్మీదేవికి తోడుగా ఆ సంగ్రామంలో అయిదు వందలమంది పఠానువీరులు పోరాడారు. ఆమె చివరి దశలో "నా శరీరాన్ని మ్లేచ్ఛులు తాకకుండా చూడవలె" అని సాభిప్రాయంగా పఠాను వీరులవంక చూచింది. ఆ ఆజ్ఞను వాళ్లు శిరసావహించి ఆమెను ఆంగ్ల యోధులు తాకకుండా ఆమెకు కవచం వలె నిలిచి తుది వరకు పోరాడారు. మతధర్మ సామరస్యమంటే అది. ఎవరిధర్మాన్ని ఎవరూ వదులుకో లేదు. ఒకరి ధర్మాన్ని మరొకరు ఎంతో శ్రద్ధతో కాపాడారు. ఒకరి దృఢమైన ధర్మ విశ్వాసాన్ని మరియొకరు, మత

ధర్మంలో తాము ఉండి, గౌరవించడమే సామరస్యం. దృఢ విశ్వాసాలే లేని వాళ్లకు సామరస్య మెందుకు ? కాబట్టి హిందువులు అవలంబిస్తున్నది సనాతన ధర్మ మంటూనే, అది కాలాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటుందని యనటం కన్న అసంగత మేమీ యుండదు.

వర్ణ వ్యవస్థను జయేంద్రులు వ్యతిరేకించటం సమంజసమే అని నిరూపించడానికి శ్రీ కృష్ణమణి కొన్ని విషయాలను ప్రస్తావించారు. "కులం జన్మతో రాదు. గుణాన్ని బట్టే కులం. అందుకే క్షత్రియుడైన విశ్వామిత్రుడు బ్రాహ్మణుడు కాగలిగాడు. బ్రాహ్మణుడైన పరశురాముడు క్షత్రియ ధర్మాన్ని పాటించాడు. ఈనాడు కరడుగట్టిన కుల భేదాలు హిందువుల మధ్య చీలికలు సృష్టించి అపచారం చేస్తున్నాయి."

విశ్వామిత్రుడు కేవలం తపస్సు చేతనే బ్రాహ్మణుడు కాలేదు. గాధిరాజు తనకూతురిని సత్యవతిని ఋచీకుడనే మహర్షి కిచ్చి పెండ్లి చేశాడు. ఆ రాజుకు పుత్రులు లేరు. అందువల్ల ఋచీకుడు ఒక యజ్ఞంచేసి బ్రాహ్మణుడును క్షత్రియుడును పుట్టడానికి విడి విడిగా రెండు చరువులను (హవ్యములను) తయారు చేశాడు. బ్రాహ్మణుడు పుట్టటం కోసం ఏర్పరుపబడిన చరువును గాధి భార్య తీసుకుంది. క్షత్రియుడు పుట్టటం కోసం ఏర్పడిన దానిని సత్యవతి స్వీకరించింది.. ఈ సంగతి తెలిసికొని ఋచీకుడు భార్యను మందలిస్తూ, "నీకు క్షత్రియుడు మీ అమ్మకు బ్రాహ్మణుడు జన్మిస్తాడు" అని చెప్పాడు. దీని నెట్లయినా చక్కబరచమని ఆమె ఆయనను ప్రార్థించింది. అప్పు డాయన అనుగ్రహించి, "నీ కొడుకు బ్రాహ్మణుడే అవుతాడు ; నీ మనుమడు మాత్రం ఘోరమైన క్షత్రియ కర్మ చేసేవా డవుతాడు ; నీ తమ్ముడు పుట్టిన తర్వాత కొన్నాళ్లకు బ్రాహ్మణు డౌతాడు" అని ఆ వ్యత్యాసాన్ని చక్కబెట్టాడు. అందువల్ల చరువుయొక్క ప్రభావము చేత విశ్వామిత్రుడు బ్రాహ్మణుడు కాగలిగినాడే కాని కేవలం ఆయనయొక్క తపస్సుయొక్క ప్రభావం చేతకాదు. అట్లాగే క్షత్రియచరువు యొక్క ప్రభావము చేతనే ఋచీకుని మనుమడైన పరశురాముడు క్షత్రియకర్మను చేశాడు.

అసలు వర్ణములు, కులాలు ఒకటి కాదు. కులాలు వృత్తులను బట్టి ఏర్పడినవి. ఒక వర్ణంలోనే వృత్తుల భేదాలను బట్టి ఎన్నో కులాలు ఉన్నవి. రెడ్డి కమ్మ చాకలి మంగలి మొదలుగా ఎన్ని కులములున్నా వీరందరు వర్ణం చేత శూద్రులే. వృత్తుల చేత, వ్యక్తుల కుండే గుణాల చేత పుట్టుకతో వచ్చే వర్ణం మారదు. భీష్ముడు ఎన్ని ధర్మాలు ప్రవచనం చేసినా, శ్రీకృష్ణుడు ఉపనిషత్సారమైన గీతను బోధించినా బ్రాహ్మణులు కాలేదు. ద్రోణుడు అశ్వత్థామ ఎంత యుద్ధం చేసినా క్షత్రియులు కాలేదు. వర్ణమంటే వర్ణింపబడినదని యర్థం. ఒకడు బ్రాహ్మణుడుగా పుట్టి రెడ్డి రాజులనో కమ్మప్రభులనో సేవిస్తూ యజ్ఞాలో పూజలో చేస్తూ, "ఈ వైభవం నాకు కలిగితే ఎంత బాగుండును !" అని భావిస్తూ ఉంటే, మరు జన్మలో అతడు, తాను వరించినట్లుగా,

రెడ్డి వీరుడు గానో కమ్మనాయకుడుగానో జన్మించి కోట్లకొలదిగా డబ్బు, పెద్ద అధికార పదవి, పాదాభివందనాలతో వైభవాన్ని పొందవచ్చు. మరల అతడే అధికారాంతము నందు కలిగే క్లేశం వల్ల విరక్తి పుట్టి, "ఇంతకన్నా బ్రాహ్మణుని వలె ఎక్కడనైనా తపస్సు చేసుకుంటూ ఉండడం మేలు" అని దృఢంగా భావిస్తూ ఉంటే, చేసిన పుణ్య మేదైనా ఉంటే తాను వరించినట్లే మళ్లీ బ్రాహ్మణుడుగా పుట్టవచ్చు. కాబట్టి వర్ణం ఇప్పటికిప్పుడు వచ్చేది కాదు. అది పూర్వ జన్మ కర్మకు, వరణమునకు ఫలంగా పుట్టుక తోనే వస్తుంది. అట్లా వచ్చిన వర్ణం మధ్యలో మారుతుం దనటం అసంగతం. అది సృష్టి లక్షణం కాదు. మామిడి చెట్టు కొంతకాలానికి వేపచెట్టుగా మారటం లేదు. ఆవు గుఱ్ఱం కావటం లేదు. సృష్టి సిద్ధములైన ఈ భేదాలు లేకపోతే మనకు దైనందిన వ్యవహారమే ఉండదు. కుక్కల్లో గుఱ్ఱాల్లో ఎద్దుల్లో జాతిని జాగ్రత్తగా గుర్తించి, వాటికి శాస్త్రాలు తయారు చేసి, భేదాలని బట్టి వెలలు నిర్ణయిస్తున్న మనం మనుష్యులలో మాత్రం వర్ణ భేదాలు జన్మసిద్ధం కావనటం అశాస్త్రీయం. అంతే కాదు. అట్లా అనటం జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులను అవమానించటమే అవుతుంది.

కుల భేదాలు మన సమాజంలో చీలికలు సృష్టించి అపకారం చేస్తున్న వనేది కూడ పెద్ద భ్రమ. స్వార్థపరత్వము దురాశ మొదలైన వాటివల్ల చీలికలు ఏర్పడుతున్నవేకాని కులాల వల్ల కాదు. రాజ్యం కోసం పోరాడిన కౌరవులు పాండవులు ఒక కులం వారే కదా! ఇప్పుడు నాయకత్వం కోసం పదవుల కోసం పోరాడుతున్న రెడ్లు కమ్మలు ఒక వర్ణం వారే కదా! అవసరమైనప్పుడు వీరే అన్ని భేదాలు విస్మరించి పాదాభివందనాలు చేసి పదవులు కాపాడుకుంటూనే ఉన్నారు. కాబట్టి పదవీకాంక్ష మొదలైనవి చీలికలను సృష్టిస్తున్నవి, కాని కులాలు కాదు. బ్రిటిషువారు ప్రాంతీయ స్వపరిపాలనం పేరుతో (local self government) ఎన్నిక అనే ముసలాన్ని ప్రయోగించడానికి పూర్వం మన గ్రామాల్లో అన్నికులాలవాండ్లు ఎంతో ఆప్యాయతతో బంధువుల వలె మెలగుతూ ఉన్నా రనేది అందరికీ తెలిసిన సత్యమే.

చరిత్రను పరిశీలిస్తే కూడ వర్ణవ్యవస్థ మన సమాజానికి ఉపకారమే కాని అపకారం కాదని స్పష్టమౌతుంది. శ్రీ మాధవరావు సదాశివ గోల్వర్కరు ఈ విషయాన్ని విపులంగా నిరూపించారు. దానిలోని సారాంశమిది-"వర్ణవ్యవస్థ మన దేశంలో వేల యేండ్లుగా ఉంది. సమాజాభ్యుదయాన్ని గాని ఐక్యాన్ని గాని అది భంగపరచి నట్లు ఒక్క దృష్టాంతం కూడ లేదు. నిజంగా అది సాంఘిక సామరస్యాన్ని కలిగిస్తూ పెద్ద స్నేహ బంధంగానే ఉంది. పరదేశీయుల దాడులు జరిగినప్పుడు మనరాజులు దెబ్బ తిన్నది కులభేదాల వల్ల కాదు. ద్రోహులైన తమ కులంలోని కుటుంబంలోని వారివల్లనే వారు దెబ్బతిన్నారు. పృథ్వీరాజును నాశనంచేసింది అతని మామ జయచంద్రుడే. రాణా ప్రతాపసింహుని వేటాడిన వాడు రాజా మాన్‌సింగ్ రాజపుత్రుడే. ఈ వినాశ పరంపరల

క ద్రోహ బుద్ధియే కారణం కాని వర్ణ భేదము కుల భేదము కాదు. వర్ణ భేదాలు లేని ఇరాన్ ఈజిప్టు రోమ్ మొదలైన ప్రాంతాలలోని సమాజాలు ఇస్లాం దాడులకు విధ్వంసమై ముస్లిం సమాజాలుగా మారిపోయినవి. ఆ సమాజాలు మరల పూర్వ స్వరూపంలో తలయెత్తనే లేదు. వర్ణ వ్యవస్థ ఉన్న భారతదేశంలోని ఈ సమాజం వేల యేండ్లుగా విదేశీయుల దాడులను ప్రతిఘటిస్తూనే ఉన్నది. కాని నిర్మూలం కాలేదు. భారతదేశంలో కూడా ఎక్కడైతే బౌద్ధం వర్ణ వ్యవస్థను భంగపరచిందో అక్కడే గాంధారము తూర్పు బెంగాల్ మొదలైన ప్రాంతాలలోనే హిందూసమాజం ముస్లిందాడులకు పూర్తిగా లొంగిపోయింది. వర్ణ వ్యవస్థ దృఢంగా ఉన్న ఢిల్లీ మొదలైన ప్రాంతాలలో హిందూసమాజం దృఢంగానే నిలిచింది. వర్ణభేదరహిత సమాజాలు ప్రత్యర్థుల దాడులకు నామరూపాలు లేకుండా పోగా, వర్ణ వ్యవస్థకు కట్టుబడి ఉన్న హిందూసమాజం ఈనాటికీ శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస వివేకానందుడు తిలక్ మొదలైన మహాపురుషులను సృష్టిస్తూనే ఉంది. ఈనాడు వర్ణవ్యవస్థను నిందిస్తూనే మన నాయకులు ఓట్లకోసం తమ కులం వారిని కౌగిట్లో బంధిస్తూ ఇతరకులాలపై ద్వేషం కురిపించటం కేవలమైన స్వార్థంతో అచ్చమైన అధికారదాహంతోనే చేస్తున్నారు. (Pages 108, 109, 110, Bunches of Thought, IVth Impression, December, 1968, Vikram Prakashan, Bangalore)

పై నిరూపణను బట్టి ఇతర సమాజాలకు లేని జీవశక్తిని బలాన్ని ప్రసాదించి మన సమాజానికి కలిగిస్తున్నది, వర్ణ వ్యవస్థయే అని స్పష్టమౌతున్నది. కాబట్టి అదే ఈ సమాజానికి విశిష్ట లక్షణం. అది పోయిన మర్నాడు, ఇతర సమాజాల వలె, మన సమాజం కూడ నామరూపాలు లేకుండా పోతుంది.

ఇంక శ్రీ కృష్ణమణి జయేంద్రులు మరో వివేకానందుడు కావలె అని ఆశించటంలో వివేకానందుడు కూడ వర్ణరహితమైన సమాజాన్ని అభిలషించినాడనే అపోహ దృఢంగా ఉంది. శ్రీరామకృష్ణ వివేకానంద భక్తులు కూడా చాలామంది ఈ విధంగానే భావిస్తున్నారు. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస వర్ణ ధర్మాలను ఆచారాలను నిరాకరించక పోగా అనేక సందర్భాలలో వాటిని తప్పక పాటించవలసిన దనే చెప్పాడు. అట్లాగే వివేకానందుడు కూడా వర్ణ వ్యవస్థా ప్రాశస్త్యాన్ని అనేక పర్యాయాలు ఉద్ఘాటించాడు. "నేను వర్ణ విభాగమును నిర్మూలింప వలయునని చెప్పుట లేదు. వర్ణ వ్యవస్థ చాల మంచిది. ....వర్ణ వ్యవస్థ పోకూడదు ; దాని నప్పు డప్పుడు చక్కబఱుచుకొనుచుండ వలయును. ఈ ప్రాచీన నిర్మాణమున, అవశ్యక మగుచో రెండు లక్షల నూతన వ్యవస్థలను నిర్మించుకొనఁగల జీవశక్తి గలదు. వర్ణ వ్యవస్థా నిర్మూలనము నభిలషించుట కేవలము మూర్ఖత్వమే." (p. 143, 144, 148-Part V–Complete Works)

"........ వంశ పరంపరానుగతమైన యీ వర్ణ వ్యవస్థ కొన్ని మర్యాదలకు సంప్రదాయములకు బద్ధమై యాయా వర్ణముల లోని జనసామాన్యమునకు నెమ్మదిగా నిశ్చితముగా అభ్యుదయమును కలిగించుచునే యున్నది. కులభేద పక్షపాతములకు దూరమై ప్రభుత్వము ప్రజలనందఱను సమదృష్టితోఁ జూచు చున్నచో, వెనుకఁ బడిన జాతులలోని ప్రజలు క్రమ క్రమముగా నభ్యుదయము నొందఁ గలరు." (p. 403, Part IV-Complete Works)

"........ సర్వ విషయములందును సంతృప్తి నొసఁగఁ గల ధర్మము, మన సనాతనధర్మమున కెనయగు ధర్మము, ప్రపంచమున మఱియొకటి లేదని యనేక సంవత్సరములకు ముందే కనుగొంటిని...స్వధర్మమగు నిట్టి సనాతన ధర్మమును మనదేశీయు లలక్ష్యము చేయుచుండుట శోచనీయము .... దేశము నుద్ధరించు తలపున మన సనాతన ధర్మమును దెలక్రిందు చేయఁ జూచు సంస్కర్తలు కొందఱు, రాముని కామ్ముని కూడ సేవింపమను వారు కొందఱు, కాని వీరాత్మవంచకులు ...." (పుట 370-శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర-మే 1966 ప్రకాశనము)

సనాతన ధర్మంలో ప్రధానాంశం వర్ణాశ్రమ వ్యవస్థయే. ఇదే శ్రీరాముడు శ్రీకృష్ణుడు మొదలైన అవతార పురుషుల చేతనే కాక రాణాప్రతాపసింహుడు శివాజీ కాకతీయ చక్రవర్తులు విజయనగర సమ్రాట్టులు రెడ్డిరాజులు మొదలగు వారిచేత కూడ పరిరక్షింప బడుతూ వచ్చింది. కాబట్టి ఈనాడు కూడ వర్ణవ్యవస్థ ఆధారంగానే సమాజాన్ని బలపత్తరంగా రూపొందించటానికి ప్రయత్నించ వలసిందే, కాని వర్ణ వ్యవస్థా నిర్మూలనానికి ప్రయత్నించటం, వివేకానందు డన్నట్లు, కేవలము మూర్ఖతయే అవుతుంది. ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో పద్మవ్యూహం వలె ఏర్పడుతున్న సమాజ జీవన విధానంలో వర్ణవ్యవస్థను బలపరచటం సాధ్యమవుతుందా అని శంకించటం పనికిరాదు. సంకల్ప బలానికి అసాధ్యమైనది ఏదీ లేదు. దాస్యంలో ఉన్న భారతదేశం నుండి అమెరికాకుపోయి వివేకానందుడు సనాతనధర్మ విజయఢంకాను మ్రోగించటం సాధ్యమౌతుదని ఎవరైన కలలో ఐన అనుకున్నారా? కాని ఆయన యొక్క సంకల్పబలం చే సాధ్యమైంది. "ఇది మంచిది. దీన్ని తప్పక సాధించవలె" అనే దృఢ నిశ్చయం గలిగితే, దానికి తగిన మార్గం కూడ వెంటనే స్ఫురిస్తుంది; దైవం కూడ అందుకు తోడ్పడుతుంది. ఇది మంచిది కాదని ఒక విషయం గురించి మనకు నిశ్చయ మేర్పడినప్పుడు ఇంక దాన్ని గురించి ఆలోచించటానికి కూడ మనస్సు అంగీకరించదు. కాబట్టి మనస్సు ఉంటే, మార్గం కూడా ఉంటుంది.

"హిందూ ధర్మాన్ని బ్రాహ్మణ మతంగా పరిగణించడం అర్థరహితం" అన్న విషయాన్ని శ్రీ కృష్ణమణి చక్కగా నిరూపించారు. కాని విషయ వివరణంలో వారు వివాదాస్పదములైన కొన్ని విషయాలను ఉల్లేఖించారు." .... రామాయణం వ్రాసిన వాల్మీకి ఒక గిరిజనుడు. మహా భారతం వ్రాసిన వేద వ్యాసుడు జాలరి వనితకు

పుట్టినవాడు .... కృష్ణుడు జన్మతః క్షత్రియుడైనా యాదవుల యింట పెరిగినవాడు"—

ఇవి కేవలం అపోహలు. వాల్మీకి ప్రచేతసు డనే మహర్షికి పదియవ పుత్రుడు. ఈయన ఆమాట రాముని సభలోనే చెప్పుకున్నాడు. (శ్రీమద్రామాయణము- ఉత్తర కాండము-96 వ సర్గ-శ్లో 19) వేదవ్యాసుని తల్లియైన సత్యవతి వసురాజు కూతురు. దాశరాజు ఆమెను పెంచాడు. ఆమె అతని కూతురు కాదు. కృష్ణుడు క్షత్రియుడైనా యాదవుల యింట పెరిగినాడంటే, యాదవులు క్షత్రియులు కాదని శ్రీ కృష్ణమణి అభిప్రాయం వ్యక్తమౌతున్నది. యయాతి మహారాజుయొక్క కుమారులలో యదువు ఒకడు. అతని వంశమువారు యాదవులు. కాబట్టి వారు క్షత్రియులే. కృష్ణుడు చిన్నప్పుడు పెరిగింది యాదవుల యింట కాదు, యశోదానందుల యింటిలో పెరిగాడు. యశోదానందులు, గొల్ల పల్లెకు ప్రభువులవలె ఉండినప్పటికీ, గొల్లలు కాదు, వైశ్యులు. శ్రీకృష్ణుని చరిత్ర విషయంలో ఇటువంటి యపోహలు కొల్లలుగా ఉన్నవి. వాటిని తొలగించటానికి ఒక గ్రంథము కావలసి ఉంది.

"సతి" ని గూర్చి శ్రీ కృష్ణమణి ఉటంకించిన విషయాలు కూడా నిరాధారములే. "మొగల్ దురాక్రమణ తర్వాతనే "సతి" దురాచారం హిందూ సంస్కృతిలో ప్రవేశించింది. అంతకు ముందు ఇది లేదు .... మహాభారతంలో పాండురాజు మరణించాక కుంతి సహగమనం చెయ్యలేదు ..... "సతి" కి హిందూ ధర్మానికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు."

ఇది చాలా విచిత్రంగా ఉంది. "కుంతి సహగమనం చెయ్యలేదు" అని తెలిసినవారికి మాద్రి సహగమనం చేసిందన్న సంగతి తెలియదా? ఆ సహగమనం జరిగిన తర్వాత వేలసంఖ్య మునులు పాండవులను కుంతిని హస్తినాపురానికి తీసికొని వచ్చి భీష్మాదులకు అప్పగిస్తూ మాద్రితో గూడ పాండురాజు స్వర్గానికి పోయినాడని చెప్పారు. (ఆది పర్వము-పంచమాశ్వాసము-ప. 184) కాబట్టి వేలకొలది మునులు ఆ సహగమనాన్ని చూచి ఆమోదించారనుట స్పష్టము. భీష్మాదులు కూడ అది అనాచారమని దురాచారమని యనలేదు. పతితో సహగమనం చేసిన స్త్రీకి "అశ్వమేధ ఫలము తథ్యంబు గలుగు, నిదవదమ్మన కిదె వేదభాషితంబు" [అశ్వాసము—2—పద్య, 46] అని బృహస్పతి లోపాముద్రకు చెప్పినట్లు కాశీ ఖండంలో ఉంది. కాబట్టి "సతి" హిందూ ధర్మానికి ఎటువంటి సంబంధం లేదనటం కుదరదు. అది మొగలాయీల తర్వాతనే మన సంస్కృతిలో ప్రవేశించిందనుకోవటం కేవలం అపోహ. కాని సహగమన మనేది ఎప్పుడూ నియతం కాదు. అది ఎప్పుడూ ఐచ్ఛికమే. దశరథుడు పోయినప్పుడు కౌసల్యాదులు సహగమనం చెయ్యలేదు. ఆవిధంగా చెయ్యమని ఎవరూ వారిని బలవంత పెట్టి లేదు; ప్రోత్సహించ లేదు. కాబట్టి బలవంతంగా సహగమనం చేయించటం మాత్రం అధర్మమే ; సందేహం లేదు.

బ్రాహ్మణుని తిరుగుబాటు

1 హైహయ వంశీయుఁడు కార్తవీర్యార్జునుఁడు దత్తాత్రేయు నారాధించి అణిమాద్యష్ట సిద్ధులను పొందెను. యోగశక్తిచే నతఁడు కావలసినపుడు వేయి బాహువులను పొందఁ గలిగి యుండెను. ఒకప్పు డాతఁడు నర్మదయందు భార్యలతో జలక్రీడలాడుచు విలాసముగా వేయిచేతులతో ప్రవాహము నరికట్టెను. నది పొంగి వెనుకకు ఒడ్డులను దాటి ప్రవహించెను. ఆ ప్రవాహ వేగమున దాపుననే విడిసియున్న రావణుని యొక్క శిబిరములు కొట్టుకొని పోయెను. రావణుఁడు నది ఎదురెక్కి వచ్చుటకు కారణము నరయుచు వచ్చి క్రీడించుచున్న కార్తవీర్యునిజూచి క్రుద్ధుఁడై మార్కొనెను. స్త్రీలందఱు చూచి నవ్వుచుండఁగా కార్తవీర్యుఁడు వానిని లీలామాత్రముగ కోతిని వలె పట్టి మాహిష్మతికి గొనిపోయి చెరసాలయందు బంధించి, వాని తాతయగు పులస్త్యుఁడు వచ్చి అనునయింపఁగా, వదలి పెట్టెను. పరాక్రమమున ఆతనిని మించిన వారు క్షత్రియులు గాని రాక్షసులు గాని అప్పుడు ఎవరును లేకుండిరి.

2) ఆతఁ డొకనాఁడు వేటకై వనములందు విహరించుచు జమదగ్ని మహర్షి యాశ్రమము చెంతకు వచ్చెను. మహర్షిని సందర్శించుటకై యాతఁడు ఆశ్రమమున ప్రవేశించెను. జమదగ్నియు మహారాజునకు స్వాగతమును పలికి హోమధేనువు యొక్క మహిమచేత మంత్రి సేనా సమేతముగా ఆశ్చర్యకరమైన యాతిథ్యము నొసంగెను. ఆ గోవుయొక్క మహిమకు అందఱును ఆశ్చర్యపరవశులై ఇటివొకటి యీ లోకమున కలదా అని ప్రశంసింపఁ జొచ్చిరి. సాటిలేని ఐశ్వర్యముతో విరజిల్లుచున్న యా మహారాజున కాప్రశంసలు భరింపరాని వయ్యెను. తన సంపదను మించిన సంపదకు సాధనమైన గోరత్నము ఒక సామాన్య బ్రాహ్మణుని యొద్ద నుండుట తన ప్రాభవమునకు కొఱత కలిగినట్లుగా భావించి ఆతఁడు వెంటనే ఆ గోవును దూడతోకూడ రాజధానికి తీసికొనిరండని భటుల కాజ్ఞాపించి వెడలిపోయెను.

3) అప్పుడు పరశురాముఁడు ఆశ్రమములో లేఁడు. రాజభటులు హోమధేనువును దూడను బలవంతముగా తీసికొనిపోయిన తరువాత కొంతసేపటికి పరశురాముఁడు తిరిగి వచ్చెను. ఆతనిని జూడగనే ఆశ్రమవాసు లందఱును ఎదురేగి కన్నీళ్ళతో కార్తవీర్యుని దౌర్జన్యమును గూర్చి చెప్పిరి. అతఁడు రోషావిష్టుఁడై వెంటనే కవచమును అక్షయ తూణీరములను ధరించి విష్ణుధనువును పరశువునుగైకొని

మాహిష్మతీ నగరము వైపు పరువిడెను. అప్పటి కింకను రాజు నగరమున ప్రవేశింపలేదు. భార్గవరాముని సింహగర్జనము విని సైన్యము సంభ్రమముతో వెనుదిరిగి ఆతనిని చుట్టుముట్టెను. భార్గవుఁడు ఒక్క పిడికిలియందు వందల బాణములను సంధించి యేయుచు సమీపించిన వారిని పరశువునకు బలిగావించుచు సైన్యమును నిర్మూలించెను. గోరత్నముచేతనే కాక పరాక్రమము చేత కూడ అతిశయించుచున్న యా బ్రాహ్మణుని జూచి కార్తవీర్యుఁడు అసూయావిష్టుఁడై విజృంభించి అయిదువందల చేతులలో అయిదు వందల ధనువులను ధరించి మిగిలిన యయిదు వందల చేతులతో బాణములను సంధించుచు రథమును రామునిపైకి తోలించెను. భార్గవుఁ డుగ్రుఁడై ఒక్క వింటియందే అయిదు వందల బాణములను సంధించి వాని ధనువులను ఖండించి కనురెప్పపాటు మాత్రమున రథముపైకి లంఘించి కార్తవీర్యుని వేయి బాహువులను శిరస్సును ఖండించి సింహగర్జనము గావించెను. అదిచూచి కార్తవీర్యుని పుత్రులు పదివేలమంది భయభ్రాంతులై పారిపోయిరి. రాముఁడు దూడతో కూడ హోమధేనువును గైకొని ఆశ్రమమునకు తిరిగి వచ్చెను.

4) ఆశ్రమవాసు లందఱు ఆశ్చర్యముతో ఆనందముతో చుట్టును చేరి జయ జయ ఘోషలు సలుపుచుండగా రాముఁడు తండ్రి యొద్దకు పోయి నమస్కరించి యుద్ధ వృత్తాంతమును వర్ణించి చెప్పెను. ఆ మహర్షియు అంతయును శాంతముగ విని యిట్లనెను. "వత్సా ! రామా ! సర్వదేవమయుఁడైన మానవేంద్రుని వధించి మహా పాపమొనర్చితివి. తండ్రీ ! మనము బ్రాహ్మణులము గదా ! బ్రాహ్మణులు క్షమా గుణముచేత పూజింపఁబడు చున్నారు, లోకగురుఁడయిన విధాతయు క్షమ చేతనే పరమేష్ఠిపదమును పొందియున్నాఁడు. సూర్యుని యందు కాంతివలె మనయందు బ్రాహ్మ్యమైన లక్ష్మి క్షమచేతనే వెలుఁగొందును. విష్ణుదేవుఁడును క్షమావంతుల విషయముననే సంతోషము నొందును. మూర్ధాభిషిక్తుఁడయిన రాజును చంపుట బ్రహ్మహత్య కన్నను మించిన పాతకము. కావున విష్ణుదేవుని ధ్యానించుచు తీర్థములను సేవించుచు ఈ పాపమును పోఁగొట్టుకొనుము." తండ్రి యాదేశమున రాముఁడు అట్లే యొక్క సంవత్సరము తీర్థయాత్రలు గావించి పాప రహితుఁడై తిరిగి వచ్చెను.

5) పలు దిక్కులకు పారిపోయిన కార్తవీర్యుని కుమారులు మెల్లగా రాజధానికిచేరి తండ్రి వధను తలంచుకొని రోషావిష్టులై ఎట్లయినను పగఁ దీర్చుకోవలయు

నని నిశ్చయించుకొని అవకాశము కొఱకై వేచియుండిరి. ఒకనాఁడు రాముఁడు అనుచరులతో కూడ ఆశ్రమము నుండి వెడలిపోవుటను గమనించి ఆ రాజపుత్రులు వెంటనే ఆశ్రమమునం జొచ్చి అగ్ని హోత్ర గృహమునందు పరమాత్మ ధ్యాన నిష్ఠుఁడై యున్న జమదగ్ని శీర్షమును ఖండించి పారిపోయిరి. రేణుక గుండెలపై కొట్టుకొనుచు, "ఓ రామా! రామా! రమ్ము" అని ఎలుఁగెత్తి ఏడ్చుచుండెను. తల్లి యొక్క ఆర్తనాదమును విని రాముఁడు పరువెత్తుకొని వచ్చి తండ్రిని జూచి విలపించి క్రోధవేగ విమోహితుఁడై క్షత్రియుల నంతమొందింపక తప్పదని తలంచి యా కళేబరమును కాపాడుచుండుఁడని సోదరుల కప్పగించి యుద్ధసన్నద్ధుఁడై పరశువును గైకొని మాహిష్మతి పైపు పరుగిడెను.

6) కోటలో గుమికూడిన రాజకుమారులు అనంతర కార్యక్రమములనుగూర్చి ఆలోచించు చుండిరి. బ్రహ్మర్షి హత్యను గూర్చి విని ప్రజలు సంతప్తులగు చుండిరి. నగరము విగతప్రభమై యుండెను. రాముఁడు ప్రళయకాల రుద్రునివలె నగరమున ప్రవేశించి రాజకుమారుల తలలను ఖండించి కుప్పవేయఁగా నగర మధ్యమున అది యొక కొండవలె నయ్యెను. రక్తము కొండవాగు వలె భయంకరమై ప్రవహించెను. అంతటితో శమింపక ఆ భార్గవుఁడు అనుచరులను అన్నిదిక్కులకు పంపి వీరులైన క్షత్త్రియు లందఱును శమంతపంచకమునకు రావలసినదిగా ఘోషణము గావించెను. క్షత్త్రియులును ఆ ఘోషణమును సహింపఁజాలక భార్గవుని ఎట్లయినను నిర్మూలింప వలయునను తలంపుతో సన్నద్ధులై గుమికూడి దండెత్తి పోయిరి. రాముఁడు వారి నందఱను నిశ్శేషముగావధించెను. అట్లు రాముఁడు వీరాహ్వానము గావించు చుండఁగా ఇరువది యొక్క పర్యాయములు క్షత్త్రియ వీరులు సబాలవృద్ధముగా సన్నద్ధులై వచ్చి అతని వైష్ణవ ధనువునకు పరశువునకు బలియైపోయిరి. వారి రక్తముతో ఆ క్షేత్రమున తొమ్మిది మడుఁగు లేర్పడెను. ఇంక ఎచ్చటను క్షత్త్రియ వీరులు లేరని తెలిసికొని శాంతించి తండ్రియొక్క తలను శరీరముతో కూర్చి పితృమేధమును గావించెను. జమదగ్ని తపోమహత్త్వమున సప్తర్షి మండలమునఁ జేరి విరాజిల్లెను.

7) భూమి యంతయు అరాజకమగుటచే ప్రజాపాలనము కొఱకై రాముఁడు సకల ధారుణికి తానే మహారాజుగా పట్టాభిషిక్తుఁడై అకృతవ్రణుఁడు మంత్రిగా పరిపాలించుచు నూతన స్మృతిని సైతము రచించెను. పిదప తానుకావించిన రాజ సంహారము వలని పాపము శమించుటకై రాముఁడు పెక్కు యజ్ఞములను గావించి తూర్పు

దేశమును హోతకు, దక్షిణమును బ్రహ్మకు పడమటి దిశను అధ్వర్యువునకు ఉద్గా
తకు ఉత్తర భాగమును మధ్యలోనున్న యార్యావర్తమును ఉపద్రష్టయైన కశ్యపున
కును దక్షిణగా నిచ్చి సరస్వతీ నదియందు అవభృథ స్నానము గావించి మేఘముల
యావరణము తొలంగిన సూర్యునివలె ప్రకాశించెను. భూమినిగైకొన్న కశ్యపుఁడు
భార్గవుని జూచి "ఇంక ఈ భూమి యంతయు మాది. నీ విచ్చట నుండరాదు. ఎక్కడి
కైనఁ బొమ్ము" అని శాసింపఁగా రాముఁడు "సరే. కాని తీర్థయాత్రలకై నాకు
కొంచెము అవకాశ మొసంగుఁడు" అని ప్రార్థించెను. అందులకు కశ్యపుఁడు, "అట్లయి
నచో పగలు తీర్థయాత్రలు గావించుచు ఇచ్చట పర్యటించినను రాత్రికి నీ విచ్చట
నుండరాదు" అని పలికెను. పరశురాముఁడు వెంటనే ఆర్యావర్తమును వీడి దక్షిణ
మునకు వచ్చి పశ్చిమ సముద్ర తీరమున సముద్రములోనికి చొచ్చుకొనియున్న
మహేంద్రగిరిపై నివాస మేర్పఱచుకొని తపస్సుచేయ మొదలిడెను.

8) యజ్ఞములచేత పాపరాహిత్యమును పొందిన భార్గవుఁడు చిరకాలము తప
మొనర్చి ఉత్తమ లోకములను సంపాదించెను. తరువాత కొంతకాలమున కాయన తీర్థ
యాత్రలకై ఆర్యావర్తమున సంచరించుచుండఁగా "దశరథుని పుత్త్రుఁడైన శ్రీరామ
చంద్రుఁడు శివుని విల్లును భగ్నమొనర్చి జనకుని పుత్త్రికను పరిగ్రహించెను" అన్న
వార్తను వినెను. ఆయన శివుని శిష్యుఁడు. ఒకానొక క్షత్త్రియబాలుఁడు పరమేశ్వ
రుని ధనువును భగ్నమొనరించె నన్నంతనే మరల భార్గవునకు క్షత్త్రియులపై రోష
ముదయించెను. "పరమేశ్వరుని ధనుస్సునే భగ్నమొనర్చుటకు తెగించిన క్షత్రి
యుఁడు ఇంక ఏ యకృత్యమునకు సాహసింపకుండును ? క్షత్త్రియుల యీ యౌద్ధ
త్యమును సహింపరాదు. దీని నిప్పుడే అణఁచివేయవలె అను తలఁపుతో ఆయన
సన్నద్ధుఁడయి, మిథిలనుండి అయోధ్యకు సైన్య సమేతముగా మరలిపోవుచున్న దశ
రథునకు ఎదురుగా నేగెను. వసిష్ఠాది మహర్షులు భార్గవునకు స్వాగతము పలికి అర్ఘ్య
పాద్యాదులతో సత్కరించిరి. దశరథుఁడు దీనుఁడయి తన కుమారులను రక్షింపుమని
ఆయనను ప్రార్థించెను. కాని ఆయన దశరథుని మాటలను లెక్కపెట్టక శ్రీరాముని
జూచి యిట్లనెను. "హైహయులు మా తండ్రిని హత్యగావించిరి. ఆ పగ తీఱుటకై
క్షత్త్రియుల నందఱను ఇరువదియొక్క పర్యాయములు సంహరించి శాంతించి
మహేంద్రగిరియందు వసించుచు తపశ్శక్తిని సమార్జించుచుంటిని. ఇప్పుడు నీవు
పరమేశ్వరుని ధనుస్సును భగ్నమొనర్చితివనివిని నీ శక్తిని పరీక్షించుటకై వచ్చితిని.

పూర్వము శివకేశవుల సంగ్రామమున కేశవుని యొక్క హుంకారముచే శివుని విల్లు బెండయ్యెను. అదియే నీచేత భగ్నమయ్యెను. విష్ణుదేవుఁడు తన విల్లును ఋచీకున కొసంగెను. ఆయన వలన అది మాతండ్రియైన జమదగ్నికి సంక్రమించెను. ఆయన నా కొసంగెను. క్షత్రియ ధర్మమును స్మరించి నీవు ఈ వింటిని ఎక్కుపెట్టఁ గలిగి నచో నిన్ను వీరునిగా లెక్కపెట్టి నీవు నాతో యుద్ధమొనర్చుటకు అంగీకరింతును" అని పలికెను. తండ్రి వసిష్ఠాది గురుజనులును సమీపముననే యుండుటచే శ్రీరాముఁడు కోపించియు ఔద్ధత్యమును చూపక కంఠస్వరమును పెంచక మెల్లగా "మీ తండ్రిగారి యొక్క పగను తీర్చుటకై నీవు కావించిన శత్రు సంహారమును గూర్చి విన్నాను. అందులకు నేనును అంగీకరించుచున్నాను, కాని నన్ను అశక్తునిగా భావించి నీవు మాటాడుటను మాత్రము సహింపను. ఇదిగో నాతేజమును చూడుము" అని పలికి భార్గవుని చేతినుండి ధనువును శరమును గైకొని ఎక్కుపెట్టి బాణమును సంధించి ఇట్లనెను. "నీవు బ్రాహ్మణుఁడవు. అందును విశ్వామిత్రునకు బాంధవుఁడవు. కావున, నీపై ప్రాణాంతముగా బాణమును ప్రయోగింపఁ జాలను. కాని వైష్ణవమైన యీ బాణము అమోఘము. దీనిచేత నీ పాదగతిని ఖండింపుమందువా లేక తపస్సుచే నీవు ఆర్జించిన లోకముల ఛేదింపుమందువా ? చెప్పుము."

9) మాటమాత్రముననే శ్రీరాముఁడు శరచాపములను గైకొని శరసంధానము గావించినంతనే భార్గవుఁడు తన శక్తియంతయు ఉడిగిపోయినట్లు నిశ్చేష్టుఁడయ్యెను. విష్ణుధనువును గైకొని విరాజిల్లుచున్న శ్రీరామచంద్రుని జూచుటకు ఇంద్రాది దేవతలును వచ్చి యుండిరి. ఆ సన్నివేశమును చూచినంతనే భార్గవునకు విష్ణుదేవుఁడే ఆ బాలుఁడుగా అవతరించెనని స్ఫురించి మెల్లగా నిట్లనెను. "నీవు విష్ణుదేవుఁడవు. లోకేశ్వరుఁడవైన నీవలన నేను పరాజయమునొందుట నాకు అవమానకరముకాదు కశ్యపున కిచ్చిన మాట చొప్పున నేను రాత్రియగు నప్పటికి మహేంద్రగిరికి చేరవలె. కావున నా గమనమును నిరోధింపకుము. నేను ఆర్జించిన పుణ్యలోకములు పెక్కు కలవు. వానిని ఆ బాణమునకు లక్ష్యమొనరింపుము ఇంక విలంబము వలదు. ఇదిగో నీ విక్రమమును వీక్షించుటకు దేవతలును వచ్చియున్నారు. బాణమును వదలుము ఆ పుణ్యలోకములు దగ్ధములగుటఁ జూచి నేనును సెలవు తీసికొందును."

10) రాముని బాణమున భార్గవుని పుణ్యలోకములు భస్మమయ్యెను. వెంటనే భార్గవుఁడు శ్రీరామునకు విష్ణుదేవుఁడే అనుభావముతో ప్రదక్షిణ మాచరించి బయలుదేరెను. శ్రీరాముఁడు ఆయనకు ప్రణమిల్లి సాగనంపెను. అటనుండి తిరిగివచ్చుచు భార్గవుఁడు తన పూర్వచరిత్రము నంతయు తలపోయుచు చాల నిర్వేదము నొందెను.

ఆ సమయముననే దైవికముగా అవధూతయైన సంవర్తుఁడు ఎదురుపడెను. ఆ మహాత్ముని యాదేశము ననుసరించి భార్గవుఁడు దత్తాత్రేయు నాశ్రయించి త్రిపురా దేవి నుపాసించెను. తత్ఫలముగా ఆయనకు దేవీ స్వరూపమునుగూర్చి జగత్తును గూర్చి తన్నుగూర్చి పెక్కు సంశయములు కలిగెను. వెంటనే ఆయన మరల గురువు నాశ్రయించి సంశయములను అడిగి తత్త్వమును తెలిసికొని జీవన్ముక్తుఁ డయ్యెను. ఆ గురుశిష్యుల సంవాదమే త్రిపురారహస్యములో జ్ఞానఖండముగా రూపొం దినది.

11) ఈ కథలో గమనింపవలసిన యంశములు అనేకములు కలవు. గురు వరేణ్యుఁడైన దత్తాత్రేయు నాశ్రయించి సంవర్తుఁడు అవధూత యయ్యెను; భార్గవ రాముఁడు జీవన్ముక్తుఁ డయ్యెను. మఱి ఆయననే సేవించిన కార్తవీర్యుఁడు అసూయా పరుఁడై బ్రాహ్మణ ధనము నేల హరించెను? గురువు ఒక్కఁడే యైనను శిష్యుల యధికారములలోని భేదములను బట్టి విద్యలయందును భేదమేర్పడును. కార్తవీర్యుఁడు విరక్తుఁడు కాఁడు; జిజ్ఞాసువు కూడ కాదు. అతఁడు శక్తి సంపదను పెంపొందించు టకై దత్తాత్రేయు నాశ్రయించి యోగవిద్య నభ్యసించి అణిమాద్యష్ట సిద్ధులను సంపాదించెను. అంతేకాని అతఁడు తత్త్వమునుగూర్చి అడుగలేదు. గురువు బోధింప లేదు, కావున అతఁడు తత్త్వజ్ఞుఁడు కాలేదు. అతఁడు ఐహికమైన యైశ్వర్యమునే అనుభవించుచు సంతోషించుచుండెను. అందువలన ఒక బ్రాహ్మణుఁడు హోమధేనువు వలన తనకన్న అధికమైన యైశ్వర్యము కలవాఁడై ప్రకాశించుచుండుట ఆ మహా రాజునకు సహింపరానిదయ్యెను. కావున ఆ ధేనువును హరించుటకు పూనుకొని నాశ మొందెను.

12) కార్తవీర్యుని పుత్రులు జమదగ్నిని సంహరింపఁగా భార్గవుఁడు వారిని వధించుటతో ఆగక క్షత్రియులను ఇరువది యొక్క పర్యాయములు వధించినప్పుడు శమంత పంచకములో తొమ్మిది రక్తపు మడుగు లేర్పడినవి. భార్గవుఁడు కార్త వీర్యుని పుత్రులను మాహిష్మతిలో సంహరించెను. అది నర్మదా నదీతీరమున నున్నది. శమంత పంచకము కురుక్షేత్రములో నున్నది. అనఁగా క్షత్రియులను సంహరింపఁ బూనుకొనినప్పుడు ఆయన పుణ్యక్షేత్రముననే రణరంగమును ఏర్పఱచె నన్నమాట. సంహరింపఁబడిన వారికి ఉత్తమగతులు కలుగవలయునని ఆయన ఇట్లు ఏర్పఱచి యుండును. రక్తము గడ్డకట్టకుండ మడుగులుగా ఏర్పడునా? ఆ భూమిలోని ధాతు వుల గుణము వలన చుట్టునున్న వృక్షమూలికల ప్రభావము వలన అట్లు సంభవించి యుండవచ్చును.

13) తన తండ్రి నొక్కనిని కొందఱు రాజపుత్రులు సంహరించిరని భార్గవుఁడు లక్షల కొలఁది క్షత్రియులను వధించుట తగునా ? శ్రీరాముఁడు సైతము దానిని ఆక్షేపింపక పోఁగా అంగీకరించు చున్నాఁనని చెప్పుట గమనింపఁ దగియున్నది. అనఁగా అది ధర్మమే యన్నమాట. తక్షకుఁడు పరీక్షిత్తును ఒక్కనిని వధించినప్పుడు కూడ జనమేజయుఁడు సర్పయాగమును జేసి అసంఖ్యాకములైన పాములను అగ్నికి ఆహూతి గావించెను. ఆ సందర్భమున ఉదంకుఁడు "ప్రల్లదుఁడైన యొక్క కుల పాంసను చేసిన దాన దక్కలంబెల్లను దూషితం బగుట యేటి యపూర్వము.... ... అని జనమేజయునకు బోధించెను. ఇట్లే సీత విషయమునందును తప్పు చేసినవాఁడు రావణుఁ డొక్కఁడే. అయినను శ్రీరాముఁడు రాక్షసకులము నంతను సంహరింపక తప్పలేదు, ఒక కులములో ఒకఁడు తప్పు చేయుచున్నప్పుడు వానిని అదుపులో పెట్టవలసిన బాధ్యత కులమున కంతకును ఉండును. అపరాధి బలవంతుఁడైనచో ధర్మజ్ఞులైనవారు వాని దోషమును నిరసించి తొలఁగి పోవలెను. విభీషణుఁడు అట్లు తొలఁగి వచ్చి రక్షింపఁ బడెను. అట్లే శ్రీరాముఁడును కార్తవీర్యుని యొక్క ఆతని పుత్రులయొక్క దుష్టత్వమును గుర్తించి క్షత్రియాభిమానమును వదలి భార్గవుని కృత్యమును అమోదించెను. మఱి కార్తవీర్యుఁడు ఆతని పుత్రులు కావించిన యకృత్యములను ఆ కాలమున శ్రీరాముని వలె ఒక్క క్షత్రియుఁడైనను ఖండింప లేదు. వారందఱును కులాభిమానమును పురస్కరించుకొని, "ఒక బ్రాహ్మణుఁడు మహారాజులైన క్షత్రియులపై తిరుగఁబడుటయా ! ఇది సహింపరాదు" అను భావముతో క్షత్రియ ప్రతిష్ఠను కాపాడవలయునను నుద్దేశముతో శమంతపంచకమునకు సన్నద్ధులై చనిరి. అపరాధిని ఎవరు సమర్థింతురో వారును అపరాధులే అగుదురు. కావుననే భార్గవుఁడు కావించిన క్షత్రియ సంహారమును శ్రీరాముఁడామోదించెను.

14, భార్గవుఁడు నైష్ఠిక బ్రహ్మచారి. అయినను ఆయన పట్టాభిషిక్తుఁడై ప్రజాపాలనము గావించి షోడశ మహారాజులలో ఒకఁడుగా ప్రసిద్ధుఁడయ్యెను. అంతే కాదు ఆయన పెక్కు యజ్ఞములను గావించి భూమి యంతయు కశ్యపాది మహర్షులకు యజ్ఞదక్షిణగా నొసంగెను. మఱి బ్రహ్మచారికి పట్టాభిషేకమునకుఁగాని యజ్ఞములు చేయుటకుఁగాని అధికారమున్నదా ? ధర్మపత్నీ సమేతునకే పట్టాభిషేకము చేయుదురు. వానికే యజ్ఞము చేయుటకును అధికారముండును. అట్లయినచో భార్గవునిచే యజ్ఞమును చేయించిన కశ్యపాది మహర్షులకు ధర్మము తెలియదా ? శ్రౌతస్మార్తకర్మలయందు యజమానుఁడు పత్నీసమేతుఁడై యుండవలయుననుటకు కర్మసమృద్ధిని చెప్పుటయందే తాత్పర్యము కాని పత్నీ రహితునకు బ్రహ్మచారికి యజ్ఞాధి

కారము లేదని చెప్పుటయందు తాత్పర్యము కాదు. ఆపస్తంబ శ్రౌత సూత్రమున సూ॥ యో వాకశ్చి దవిద్యమానాయామ్.

(ప్రథమప్రశ్నే - వింశఖండే - త్రయోదశసూత్రమ్)

అను సూత్రమును వ్యాఖ్యానించుచు భట్టరుద్ర దత్తుఁడు ఇట్లు నిష్కర్ష గావించెను. "భార్య లేకున్నను ఒకానొకఁడు అగ్నులను సంపాదించుకొనవచ్చును. అటుఁగా యజ్ఞ మొనరింపవచ్చును. పయస్సు ఆజ్యము మొదలగు వానివలె యజమానునకు యజ్ఞ కర్మయందు భార్యయు ఒక యంగము మాత్రమే అగును. ఏవేని కొన్ని యంగములు లోపించి నప్పుడు ప్రతినిధి ద్రవ్యములతో యజ్ఞమును కొనసాగింప వలసియే యుండును. అట్లే భార్య లోపించినప్పుడును యజ్ఞాధికారము లోపింపదు. ధర్మవిగ్రహుఁడైన శ్రీరామచంద్రుడు సీత లోకాంతరమునకు చేరినతరువాత కూడ పెక్కు అశ్వమేధములను గావించెను, అంతేకాదు శిష్టులలో శ్రేష్ఠులైన భీష్ముడు కణ్వుఁడు మొదలగువారు యజ్ఞములుచేసినట్లు ప్రసిద్ధముగా నున్నది. వారు బ్రహ్మ చారులు. కావున అపత్నీకునకు యజ్ఞాధికారము లోపింపదు,

కావున పరశురాముఁడు పట్టాభిషిక్తుడగుటలో యజ్ఞములు చేయుటలో ధర్మాతి క్రమణము ఏమియును లేదు.

యజ్ఞములు చేసి భూమియంతయు దానమొసర్చి ప్రశాంతుఁడయి తపస్సు చేసి కొనుచున్న భార్గవుఁడు మరల శ్రీరామునిపై ఏల విజృంభించెను ? ఆయన యజ్ఞ సమృద్ధి కొఱకు కీర్తి కొఱకు భూమి యంతయు దానమొసఁగెనేకాని విరక్తి వలన కాదు. దానము వేఱు విరాగము వేఱు. దాతలందఱును విరక్తులు కారు. మహారా జయ్యును బ్రహ్మచారియగుటచే ఆయనకు రాజభోగానుభవము కలుగలేదు. అందువలన ఆయన ఈ లోకసుఖములను ప్రభుత్వమును వదలుకొన్న తరువాత తపస్సు చేసి ఊర్ధ్వలోకములను సంపాదించెను. అట్లే ఆయనయందు క్షత్రియులపై కోపము కూడ, కట్టెలయిపోవుటచే నివురు గప్పిన నిప్పువలె, సంహరింపదగిన శత్రువీరులు కన్పింప కుండుటచే, నిగూఢముగనుండనే యున్నది. అది నీటిచే నిప్పువలె పూర్తిగా నశింపలేదు. కావుననే శివధనుర్భంగ వార్తవలన అది వెంటనే ప్రజ్వలించెను.

జీవితములో అప్పటివఱకును ఎఱుఁగని పరాజయమును ఆయన శ్రీరామునితోడి సంఘర్షణమున చవిచూడవలసి వచ్చెను, అందువలననే ఆయనకు మొదటిసారిగా నిర్వేదము కలిగినది. కశ్యపుడు ఆర్యావర్తమున ఉండవలదని శాసించినప్పుడుకూడ ఆయన నిర్వేదము నొందలేదు. తపస్సుచే ఇంతకన్నను మిగుల దివ్యములైన లోకము

అను పెక్కింటిని సంపాదింపఁగల ననునాత్మవిశ్వాసము అప్పుడు పుష్కలముగ నుండెను. కాని ఇప్పటి పరిస్థితి వేఱు. ఎప్పుడులేని నిర్వేద మిప్పుడు ఆయనను పూర్తిగా ఆక్రమించినది. ఇది రెండు విధములు. ఏవి మనకు సుఖసాధనములగునని ఎంతో తాపత్రయపడి సంపాదించుచున్నామో అవి వ్యర్థములని తోఁచుట మొదటిది. సుఖసాధనమునకు ప్రతిబంధకమై విజృంభించుచున్నదానిని జయింపఁ జాలకుంటిని గదా అను దైన్యము రెండవది. దానము చేసిన మఱుక్షణములో ఆయనకు ఈ లోక సామ్రాజ్యము కలవలె చెదరిపోయెను. తపస్సుచే ఆర్జించిన లోకములు చూచుచుండఁ గనే దగ్ధములయ్యెను. ఇట్టి లోకములను మరల సంపాదించినను ఎప్పటికైనను అవి నశింపక తప్పదు. దీనివలన శాశ్వతమైన సుఖములేదు అను విషయము ఆయనకు అనుభవసిద్ధమయ్యెను. "కర్మచేత సంపాదింపఁబడు లోకములు అశాశ్వతములు. అశా శ్వతములైన వానివలన శాశ్వతమైన సుఖము కలుగదు. ఇట్లు పరీక్షించి తెలిసికొని బ్రాహ్మణుఁడు నిర్వేదమును పొందును. కర్మచేత మోక్షముకలుగదు" అని శ్రుతి చెప్పి నట్లుగా భార్గవుఁడు ఏలోకముల యైశ్వర్యమును ఎంతగా సంపాదించినను దానివలన శాశ్వతమైన సుఖము లేదని దృఢముగా గ్రహించెను.

అంతేకాదు పరాక్రమముచే ఈలోకమును, తపస్సుచే దేవలోకములను జయింపఁ గలిగిన తాను తనయందే విజృంభించుచున్న కోపమును జయింపలేకపోయితి నని ఆయన మొదటిసారి గ్రహించెను. దానికి లోఁబడుట వలననే ఎంతో అనర్థము సంభవించినదని ఆయన గడచిన జీవితమునంతను విమర్శించుకొని గ్రహించి పరితపింప జొచ్చెను. కార్తవీర్యుని సంహరించినప్పుడే బ్రాహ్మణునకు కోపము తగదని, క్షమయే ప్రశస్తమని తండ్రి తనకు బోధించియుండెను. కాని ఆయనయే హతుఁడై నప్పుడు ఆయన కావించిన బోధ క్రోధవేగమున కొట్టుకొనిపోయెను. పాపము సంభ వించినచో యజ్ఞములచే పోఁగొట్టుకొనవచ్చును. ఎట్లయినను ఈ క్షత్రియులను నిర్మూ లింపవలసినదే" అను తలంపుతో అప్పుడు ఆయన క్రోధమునకు తనపై నిరంకుశ మైన యధికారము నొసంగెను. అందువలన బ్రాహ్మణునకు అయోగ్యమైన ప్రాణి హింసను ఎంతో ఆయన కావించెను. యజ్ఞములు ఆపాపమును పోఁగొట్టగలిగినను క్రోధమును కదిలింపలేక పోయినవి. ఆక్రోధము వలననే, దేవతలు మానవులు ఎంద టో చూచుచుండఁగా, శ్రీరాముని వలన ఆయనకు పరాజయము సంభవించినది. అప్పు డాయనకు తనకు నిజమైన శత్రువు తన కోపమే అని, దానిని జయించుట సులభము కాదని స్పష్టముగా గోచరించెను.

—•-•-•—

త్రిపురా రహస్య కథలు

గురువులను పరీక్షింప వలెనా ?

శ్రీరాముని శిక్షింపవలయునని వీరావేశముతో బయలుదేరిపోయిన పరశురాముఁడు ఆయన వలన తానే పరాజయమునుపొంది తిరిగి రావలసి వచ్చెను. అప్పుడు ఆయన పరమనిర్వేదమును పొంది పరితపించుచు మార్గమున ఇట్లు చింతింపఁ జొచ్చెను. "ఆహా ! ఏమి నా చిత్త సమ్మోహము ! క్రోధము వలన మోహమను పెద్ద గోతిలో కూలితిని. తపస్సునకు మృత్యువు క్రోధమే. క్రోధము వచ్చినంతనే ఆలోచన దూరముగా తొలఁగిపోవును. క్రుద్ధుఁడైనవాఁడు పిశాచము వలె ఏ నీచ కార్యమునైనను చేయును. అభిమానము క్రోధమునకు మూలము. అభిమానము వలననే నేను క్రోధమను నజగరముచే మ్రింగఁబడితిని."

ఇట్లు చింతించుచు పోవుచున్న పరశురామునకు దారిలో తేజోరాశియైన యొక పురుషుఁడు కన్పించెను. అతఁడు సుందరుఁడయ్యును మలినాంగుఁడై జుట్టు విరఁబోసికొని దిగంబరుఁడై పిచ్చివానివలె నుండెను. దారికి అడ్డముగ మదపుటేనుఁగు వలె నిల్చియున్న యతనిని జూచి పరశురాముఁడు చాల సంశయము నొందెను. "ఎవ డీతఁడు ? మంచి లక్షణములు చెడు లక్షణములు కలిగి విలక్షణమైన వర్తనము కల వాఁడుగా నున్నాఁడు. ఇతఁడు మహాపురుషుఁడా లేక ప్రమత్తుఁడా ! వేషాంతరము నొందియున్న నటునివలె వీనిని నిశ్చయించి గుర్తింప లేకున్నాను. మదించినవాఁడైనచో ఇతఁడు తేజోమయుఁడుగా ఎట్లుండును ? వీనిని పరీక్షింప వలె."

ఇట్లు తలంచి పరశురాముఁడు నవ్వుచు వానిని జూచి "పురుషవరేణ్యా, ఎవరు నీవు ? మహాపురుషుని వలె కన్పించుచున్నావు. నీ యీ స్థితి ఎట్టిదో చెప్పుము" అని పలికెను. ఆమాట విని అతఁడు పెద్దగా మాటిమాటికి నవ్వుచు రాళ్ళు రువ్వుచు పిచ్చివానివలె వర్తించుచు ఏదో మాటాడుచు పారిపోఁ జొచ్చెను. భార్గవుఁడు అతని వెంట పరువెత్తి పట్టుకొని "ఈతఁడెవరో తెలియుట లేదు. ఇంకను వీనిని పరీక్షించి నా కోరికను తీర్చుకొందును" అని తలంచి అతనిని అనేక విధముల ఆక్షేపింప మొదలు పెట్టెను. ఎంతగా ఆక్షేపించినను ఎంతగా పరిభవించినను అతని స్థితి యందుఁగాని ముఖ వర్ణమునందుఁగాని కొంచెమైనను మార్పు రాలేదు. అప్పుడు

పరశురాముఁడు అతఁడు మహాపురుషుఁడే అని నిశ్చయించుకొని ఆయన పాదముల యందు వ్రాలి ప్రార్థించెను.

ఆయన ప్రసన్నుఁడై భార్గవుని కరుణించి నవ్వుచు ఇట్లనెను. "ఎవరు నీవు అని ప్రశ్నించితివి గదా. వినుము, "నీవు" అను పదము యొక్క అర్థము నీకు తెలిసినచో నీ ప్రశ్న, పిండియైనదానిని నూఱుట వలెఁ (పిష్టపేషణము) వ్యర్థము. ఆ పదము యొక్క అర్థము నీకు తెలియనిచో నీ వాక్కు అర్థము లేనిదగును. ఈ శరీరమును ఉద్దేశించి "నీవు" అను పదమును ప్రయోగించితి నందువేని, ఇందులోనున్న చైతన్యము నీకు గోచరించ లేదన్నమాట. మఱి అన్నమయమైన యీ శరీరము నీకు ప్రత్యక్షముగా కన్పించుచున్నది గదా! ప్రశ్నింప వలసిన సంశయమేమున్నది? కాఁబట్టి నీ ప్రశ్న పేరునకు మాత్రమే సంబంధించుచున్నది, కాని పేరు శరీరముతో పాటు సహజముగ సిద్ధించుట లేదు. అది అనేక విధముల కల్పింపఁబడుచున్నది. జనుల సముదాయములో ఒక పేరు ఒక శరీరమునందే నియమితమై యుండదు. కావున నీవు నన్ను చక్కఁగా ప్రశ్నించినచో సమాధానము చెప్పుదును."

ఆ మాటలకు సమాధానము దొఱకక పరశురామునకు వాక్కుతో పాటు బుద్ధి యొక్క పౌరుషము కూడ స్తంభించెను. అతఁడు సిగ్గుపడి ఆ యోగీశ్వరునకు ప్రణమిల్లి ఇట్లు ప్రార్థించెను. "మహాపురుష! నీవు చెప్పిన దానిని బట్టి ఎట్లు ప్రశ్నింపవలయునో నాకు తెలియుట లేదు. నేను అకల్మషుఁడనై నీకు శిష్యుఁడనై యున్నాను. ఏయేదో నీవే తెలిసికొని నాకు బోధింపుము." అప్పుడాతఁడు మధురములైన మాటతో తన వృత్తాంతమును చెప్ప నారంభించెను. "భార్గవా, నేను అంగిరసుఁడను, బృహస్పతికి తమ్ముఁడను. నన్ను సంవర్తుఁ డందురు. నా స్థితిని చెప్పెదను. శ్రద్ధతో వినుము. పూర్వము మా యన్నతో నాకు విద్వేషము కలిగెను. దానిచేత నాకు నిర్వేదము పుట్టి గురువైన దత్తాత్రేయునిచే చక్కఁగా బోధింపఁబడి ఈ స్థితిని పొందితిని. 'ఆత్మయే అఖిలము; ఇది యంతయు దాని విలాసము" అని తలంచి శంకారహితుఁడనై అభయమైన మార్గము నాశ్రయించి, దారముచేత కదలింపఁబడు బొమ్మవలె సంచరించు చున్నాను."

అది విని రాముఁడు అంజలించి, "మహాత్మా! సంసార భయపీడితుఁడును దీనుఁడను అయిన నన్ను అనుగ్రహించి నిర్భయము శుభము నైన మార్గమునందు ప్రవేశ పెట్టుము." అని ప్రార్థించెను. దయార్ద్ర హృదయుఁడైన యా ముని మరల

నిట్లనెను. "వత్సా ! సర్వార్థ సంగ్రహమైన సారమును చెప్పెదను. వినుము. దొంగలు ప్రబలముగా నున్న మార్గమును ఒకానొకఁడు దైవమోహితుఁడై నిర్భయమైన దారి అనుకొని ముందుకు పోవుచున్నట్లు నీవు నడచుచున్న మార్గము కూడ మిగుల అనర్థదాయకము, భయంకరము. అజ్ఞానము వలన దొంగలున్న మార్గమున ప్రవేశించినవాఁడు అడుగడుగున భయపడుచు కష్టపడుచు క్షేమము కలుగుననునాశతో ముందుకు పోవుట యెట్టిదో సంసార మార్గమున వర్తించుచుండుటయు అట్టిదే. మార్గము నెఱింగిన యొకానొక మహనీయునిచే బోధింపఁబడి దొంగలున్న మార్గమును వదలి మంచిమార్గమున పయనించువాఁడు దుష్ట మార్గమున పోవుచున్నవారిని జూచి నవ్వుకొనుచుండును. అట్లే గురువు బోధించిన మంచి మార్గమునందున్న నేను కుత్సితములైన యితర మార్గములలో పోవుచున్నవారిని చూచి నవ్వుకొనుచు ఆనందముతో ఎల్లయెడల చరించుచున్నాను. సంసార మార్గము చేరవలసిన గమ్యమునకు విరుద్ధము విపత్కరము. దానియందు నిరంతరము క్లేశములను పొందుచున్నను జనులు మోహవశులై తెలిసికొనలేకున్నారు. పరంపరగా కష్టములు వచ్చి పడుచున్నను ఎప్పటికైనను సుఖము కలుగు నను బుద్ధితో దానినే నమ్మియుండువారికి మావంటివారు సేవించుచున్న యీ మార్గము దుర్లభము. కావున సంసారము సరియైన మార్గము కాదని తెలిసికొని అందు విరక్తుఁడవై గురువు నాశ్రయించి, ఆయన చెప్పిన పద్ధతిలో స్వాత్మ శక్తియైన త్రిపురా మహేశ్వరిని ఆరాధించి ఆమె యొక్క కృపను పొందుము. ఆమె యనుగ్రహము వలన "నా యందున్న యాత్మయే సకల పదార్థములయందును సమముగా నున్నది, దాని శక్తియందే ఇతరమైన జగత్తు అంతయును ఆభాస మాత్రముగ నున్నది అని గ్రహింపుము. అప్పుఁ సంశయరహితుఁడవై నిర్భయుఁడవై నిశ్చలుఁడవై నా వలెనే జగద్గురుత్వమునుపొంది యథేచ్ఛగా విహరింతువు. తనచే గుర్తింపఁబడుచున్న తన శరీరము, గుర్తించుచున్న తాను కానని, తానే సకల పదార్థములయందు ఉన్నానని, అఖిల పదార్థములు తనయందే ఉన్నవని తెలిసికొని ఎల్లప్పుడు జ్ఞాన సింహాసనస్థుఁడై ఎల్లయెడలచరించు వానికి ఈ సంసారమునందు కర్తవ్యమే గోచరింపదు. ఈ స్థితి నందుకొనుటకు సంసారము నందు మాటిమాటికి దోషమును గుర్తించు చుండుటయే మొదటి మెట్టు. దాని వలన సంసారము నందు వైరాగ్యము కలుగును, దానివలన సన్మార్గమున ప్రవేశించుట సంభవించును. నాచేత సంక్షేపముగా చెప్పఁబడిన యీ సారమును ఎల్లప్పు

డును అభ్యసించువాఁడు అచిరకాలముననే పరమపదమును చేర్చునట్టి శుభ మార్గమును ప్రవేశింపఁ గలఁడు".

ఈ ప్రసంగములోని విషయము అతీంద్రియమై ఆలోచించుటకు కూడ అలవి కాకుండుటచే పరశురాముఁడు కలఁత నొందిన మనస్సుతో మరల ఇట్లు పలికెను. "మహాత్మా ! మీరు చెప్పినది సారమహితముగనే తోఁచుచున్నది. కాని అది చాల గంభీరమగుటవలన, మీరు చాల సంక్షేపముగ చెప్పుట వలన నాకు చక్కఁగా తెలియ లేదు. కావున సందేహములు కలుగుచున్నవి. కావున నన్ను కరుణించి ఆ విష యము నాకు ఎట్లు చక్కఁగా తెలియునో అట్లు వివరించి బోధింపుము. నీవు సర్వజ్ఞుఁ డవు. శరణాగతుఁడనైన నన్ను రక్షింపుము".

అంత సంవర్తుఁడు కొంతసేపు అంతర్ముఖుఁడై యుండి భార్గవుని యొక్క భవి ష్యత్తు నంతను తెలిసికొని మధురముగా నిట్లనెను, "రామా ! వినుము. ఈ మార్గము ఎవరికైనను సులభముగా గోచరించునది కాదు. ఇది చాల సూక్ష్మమైన విషయము. అందువలన కొండపైకి ఎక్కుట వలె, సంసారము నుండి పైకిపోవు నీమార్గమును గ్రహించుట మలిన చిత్తులకు దుర్ఘటము. ఇది తెలిసికొనుటకు సులభముకానిదగుట వలననే చెప్పుటకును సులభము కాదు. ఇది ఎట్టి లోక పరిజ్ఞానమునకు అందనిది యగుటచే దుర్లభమని చెప్పఁబడు చున్నది. ఇది త్రిపురాదేవి యొక్క సేవ వలన తప్ప వేఱొక విధమున లభింపదు. ఆ దేవి యొక్క సేవా భాగ్యము కూడ గురువ ర్యుని కృపవలన తప్ప మఱియొక విధమున లభింపదు, సత్సంగమే అందులకు హేతువు. సకల శుభములకును సత్సంగమే మూలము. కావున గురునాథుఁడైన దత్తా త్రేయుని యొద్దకు పొమ్ము, ఆయనను ఆరాధించి సంతోషపెట్టి త్వరలోనే వాంఛిత మును పొందఁగలవు. రాత్రియందు చీకటిలో త్రోవ తప్పిన వాఁడు సూర్యుని వలన తప్ప ఎట్లు మరల సరియైన త్రోవకు రాలేఁడో, అట్లే ఎవ్వఁడైనను గురుసేవవలన తప్ప సుఖమును పొందఁజాలఁడు. నేత్రరోగికి అంజనము నొసంగు వైద్యుని వలె సంసార రోగికి గురువు తప్ప వేఱొక గతిలేదు. సాక్షాత్తుగా సదాశివుఁడే శిష్యులను అనుగ్రహించుటకై గురువుగా మనుష్య రూపమును పొంది ఎల్లప్పుడును పర్యటించు చుండును. ధనము కీర్తి మొదలగువానిని సమృద్ధిగా పొందియున్నను మూడులోకము లలో ఎవ్వఁడయినను గురుదేవుని పాదాబ్జములను ఆశ్రయింపక శ్రేయస్సును ఎట్లు పొందఁగలఁడు ? కావున నీవు ఇచ్చట నుండియే వెంటనే గురువు నొద్దకుపొమ్ము.

ఆయనను కైతవములేని చిత్తముతో దృఢమైన భక్తితో ఆరాధింపుము. గురువు ప్రసన్నుఁడయినచో మూడులోకములందును దుర్లభ మేముండును ? ఆయన ఇప్పుడు గంధమాదన శైలమున సిద్ధయోగులచే సేవింపఁబడుచు ఆశ్రమమునం దున్నాఁడు. నీకు శుభమగును గాక ! నేను పోవుచున్నాను."

అంతట పరశురాముఁడు చూచుచుండఁగనే ఆయన ఈశాన్యముగ బయలుదేరి ఆకాశ మార్గమునందు పోవుచు, గాలిచే తఱుమఁ బడుచున్న మేఘ పటలము వలె, నిమేష మాత్రమున అగోచరుండయ్యెను. వెంటనే భార్గవుఁడును సంవర్తుని మాటల వలన కలిగిన కుతూహలముతో త్వరాన్వితుఁడయి దత్త గురుని యొద్దకు బయలు దేరెను.

"అభిమానము క్రోధమునకు మూల" మని పరశురాముఁడు తలంచుట గమనింపఁదగియున్నది. మానమనఁగా కొలత. నేనింతవాఁడనని తన శక్తి సామర్థ్యములను గూర్చి కొలఁత తీసికొని భావింపకొనుట అభిమానము. పరశురాముఁడు మహావీరుఁడు. మహాకార్యములను సాధించుటకు కావలసిన యుత్సాహ శక్తియే మహావీరత్వము. "మహావీరుఁడనైన నా తండ్రి హోమధేనువును ఒకరాజు హరించుటేమి ?" అను అభిమానము వలననే ఆయనయందు క్రోధము ప్రజ్వలించినది. జమదగ్ని సంహరింపఁబడినప్పుడు కూడ ఆ యభిమానము మూలముననే క్రోధము దావాగ్ని వలె విజృంభించి క్షత్రియాటవులను దహించినది. తండ్రి క్షమాగుణమును గూర్చి బోధించియున్నను ఆయన క్షత్రియ సంహారమునకు పూనుకొనుటకు కూడ మహావీరత్వాభిమానమే కారణము. ఏ వీరత్వముతో ఆయన శత్రుసంహారము కావించెనో ఆ వీరత్వముతోనే యజ్ఞములు చేసి పాపమును పోఁగొట్టుకొనెను. అట్లే ఆర్జించిన భూమియంతయు దానమొనర్చి అందులో కూడ ఆయన సాటిలేని వీరత్వమును ప్రకటించెను. పిమ్మట ఆయన తపస్సునకు పూనుకొని దివ్యలోకములను పెక్కింటిని ఆర్జించి తపోవీరుఁడయ్యెను. ఈ వీరత్వాభిమానము వలననే ఆయనయందు మాటిమాటికి క్రోధము విజృంభించుచుండెను.

ఈ యభిమానము మొదటిసారిగా శ్రీరాముని తోడి సంఘర్షణమున దెబ్బతినెను. శ్రీరామునియందు వైష్ణవతేజమును చూచినప్పుడు ఆయనకు నిర్వేదముతోఁ బాటు ఆత్మ విమర్శ ఆరంభ మైనది. జమదగ్నియు ధనుర్విద్యా విశారదుఁడే. కాని ఆయన కార్తవీర్యునిపై పరాక్రమింపలేదు. తపశ్శక్తి సంపన్నుఁడయ్యును శపింపలేదు. అంతే కాదు. తన కుమారుఁడు మహారాజును సంహరించి విజేతయై తిరిగి వచ్చినప్పుడు సంతోషింపక పోఁగా అది మహాపాపమని ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొ

మ్మని ఆదేశించినాఁడు. "సమ్మానమును విషమునుగా అవమానమును అమృతముగా బ్రాహ్మణుఁడు భావింపవలె" అని మనువు చెప్పిన ధర్మమును ఆయన దృఢముగ అవలంబించెను. తన కుమారుఁడును అట్లే యుండవలయునని ఆయన బోధించెను. కాని వీరత్వాభిమానము వలన ఆ బోధ పరశురామునకు పట్టలేదు. తనవంటి మహా వీరుఁడు పూనుకొని దుష్ట శిక్షణము కావింపకున్నచో లోకమున ధర్మమెట్లు నిలుచు నను నావేశముతో ఆయన పరాక్రమించెను. తన తేజము కన్నను చాల రెట్లు అధిక మైన విష్ణుతేజమును శ్రీరామునియందు చూచినపుడు, లోకరక్షణ భారము తన భుజ స్కంధములపైననే లేదని, తానును తన తండ్రివలె బ్రాహ్మణ ధర్మము నవలంబించి అవమానమును సహించియున్నచో, విష్ణుదేవుఁడు అవతరించి దుష్టులను శిక్షించి యుండెడివాఁడని, తాను దురభిమానమువలననే బ్రాహ్మణునకు అనుచితమైన హింసా కృత్యమునకు పాల్పడెనని ఆయన గ్రహించెను.

సరిగా ఆ సమయమునకు సంవర్తుఁడు ఆయనకు కన్పించెను. అది యాదృచ్ఛికమని అనుకొనవచ్చును. కాని కర్మ సిద్ధాంతము ననుసరించి యేదియును నిష్కారణముగా సంభవింపదు. కొన్ని సంఘటనములకు మనకు కారణములు తెలియక పోవచ్చును. అంతమాత్రమున అవి లేవని తలంపరాదు. సంవర్తుఁడు పోఁదలఁచు కొన్నప్పుడు తెప్పపాటులో ఆకాశ మార్గమున అదృశ్యుఁ డయ్యెను గదా ! పరశురాముఁడు తన్ను పట్టుకొనుటకై పరువెత్తి వచ్చినపుడు ఏల అదృశ్యుఁడు కాలేదు ? అనఁగా ఆయన పరశురాముని అనుగ్రహించుటకే వచ్చి అతని శ్రద్ధను అట్లు పరీక్షించెనన్నమాట. ఆయనను భార్గవుఁడు ఇంతకు ముందు ఎన్నఁడును చూడలేదు. ...టి ఆయనకు అతనియందు అనుగ్రహము కలుగుటకు కారణమేమి? విష్ణుదేవుని ...ంచుచుండుమని తండ్రి పరశురామునకు తీర్థ యాత్రలు చేయుమని చెప్పిన సంద ...న బోధించెను. అట్లే అతఁడు తీర్థ యాత్రలు యజ్ఞములు తపస్సులు చేసెను. ...పాపపరిహారమును కలిగించి కీర్తిని ప్రాభవమును కలిగించినవి కాని అవి అభి ...మానమును క్రోధమును కొంచెము కూడ కదలింపలేక పోయినవి. తన్ను ధ్యానించు చున్నందులకు ఫలముగా విష్ణుదేవుఁడు అనుగ్రహించి అతనిని సన్మార్గమునకు మరలింప నారంభించెను. ఆ దేవుని యనుగ్రహము వలననే శ్రీరామునితోడి సంఘర్షణమున పరశురామునకు అభిమానము భంగపడి తీవ్రమైన నిర్వేదము కలిగినది. ఆ యనుగ్రహము వలననే సంవర్తుఁడు కూడ సాక్షాత్కరించెను.

అప్పటికి పరశురామునియందు వీరత్వాభిమానము భగ్నమైనను, "నేను బుద్ధిశాలిని. వాక్పటుత్వము కలవాఁడను" అన్న యభిమాన మింకను మిగిలి యున్నది.

సామాన్యులైన పండితులకు మేధావులకు ఇట్టి యభిమాన ముండును. మఱి మహా
రాజై పరిపాలించి నూతన స్మృతి గ్రంథమును సైతము నిర్మించిన భార్గవునకు ఇది
యెంత గాఢముగ నైన నుండవచ్చును, ఈ యభిమాన మున్నంత వఱకు ఎవఁడును
ఇతరునకు హృదయపూర్వకముగా శిష్యుఁడు కాఁజాలఁడు. సంవర్తుఁడు భార్గవుని
యందు ఈ యభిమానమును భగ్నమొనర్చి వినయమును కలిగించెను. అతఁడు వేసిన
"ఎవరు నీవు" అను ప్రశ్ననే విమర్శించి సంవర్తుఁడు "నీకు ప్రశ్న వేయుట కూడ
తెలియలేదు" అని నిరూపించెను. ఆ విమర్శకు భార్గవుఁడు విభ్రాంతుఁడయ్యెను.
అప్పుడు భార్గవుఁడు స్తబ్ధ వాగ్బుద్ధి పౌరుషుఁ"డయ్యెనట. అనఁగా ఆయనయందు
వాక్కుయొక్క బుద్ధియొక్క పౌరుషము స్తంభించెనని యర్థము. పురుషుని యొక్క
ఉత్సాహము పౌరుషము నేను చక్కఁగా మాటాడఁగల ననుకొనుట, వాక్పౌరుషము.
నేను బుద్ధిశాలి ననుకొనుట బుద్ధి పౌరుషము. ఈరెండును స్తంభితము లయ్యెననఁగా
వానికి సంబంధించిన యభిమానము భంగపడెనన్నమాట.

ఇది యాయనకు రెండవ పరాజయము. అందువలననే ఆయన సిగ్గుపడి
ప్రణమిల్లి అకల్మషుఁడనై శిష్యుఁడనైయున్న నాకు దయయుంచి బోధింపుము" అని
సంవర్తుని ప్రార్థించెను. నేను శిష్యుఁడనైతినని చెప్పిన చాలదా ? అకల్మషుఁడనైతి
నని ఏల చెప్పవలె ? ఆ క్షణము వఱకు పరశురాముఁడు వాక్కు యొక్క బుద్ధి
యొక్క పౌరుషము నవలంబించి సంవర్తుని పరీక్షింపఁ బూనుకొని యుండెను. ఆ
యభిమానమే కల్మషము. అది యిప్పుడు నశించినది. అభిమానరాహిత్యము వలన
ఆయన అకల్మషుఁ డయ్యెను. అనఁగా ఆయన, అయ్యా ! నీవు మహాత్ముఁడవు.
నేను అల్పుఁడనే, నిన్ను పరీక్షింపఁ బూనినందులకు మన్నింపుము. శిష్యునిగా స్వీక
రింపుము" అని సంవర్తుని ప్రార్థించె నన్నమాట. ఇట్టి శిష్యత్వము ఏర్పడిననే
తప్ప పెద్దలు తత్త్వమును బోధింపరు. అర్జునుని విషయమున కూడ "నేను నీకు
శిష్యుఁడను నిన్ను శరణము పొందియున్న నన్ను శాసింపుము" అని యతఁడు శరణా
గతుఁ డైనప్పుడే శ్రీకృష్ణుఁడు బోధింపఁ బూనుకొనుట గమనింపఁ దగియున్నది.

ఇంతేకాదు. దత్తాత్రేయుని ఆశ్రయింపుమని చెప్పుచు సంవర్తుఁడు, "కైత
వములేని బుద్ధితో దృఢమైన భక్తితో ఆయనను ఆరాధింపుము" అని భార్గవునకు
బోధించుట గమనింపఁ దగియున్నది. కితవుఁడనఁగా జూదరి. జూదరిచేయు వంచ
నము కైతవము. వంచనము లేని బుద్ధితో గురువు నారాధింపు మని చెప్పవలయునా?
దత్తాత్రేయుఁడు కార్తవీర్యునికి గురువు. ఆయన ఆ శిష్యునియందు వాత్సల్యముం
డుట సహజము. అట్టి యెడల అతనినే గాక అతని కుమారులనే గాక సకల క్షత్రియ

సంహారము గావించిన తన్ను ఆయన చిత్తశుద్ధితో శిష్యునిగా స్వీకరించునా అను సందేహము పరశురామునకు కలుగవచ్చును. అట్టి సందేహముతో ఆయఁనను సమీపించి మాటిమాటికి ఆయన తనయందు ప్రసన్నుఁడై యున్నాఁడా లేదా అని గమనించు చుండుట అనుచితము. అది యించుమించుగా కైతవమే యగును. కావున అట్టి సందేహములు ఏమియు లేకుండ నిస్సంకోచముగా ఆయఁనను శరణు పొంది ఆరాధింపుమని సంవర్తుఁడు బోధించెను. అనఁగా సంవర్తుఁడు భార్గవుని సరియైన శిష్యునిగా రూపొందించి తగిన గురువు నొద్దకు పంపించినాఁడన్నమాట.

ఈ సందర్భమున సంవర్తుఁడు తన్ను పరీక్షించి నందులకు పరశురాముని మందలింపకుండుట గమనింపఁ దగియున్నది. మఱి శిష్యుఁడు గురువును పరీక్షింప వచ్చునా ? తండ్రి మొదలగు పెద్దలు మనలను గురువుల యొద్ద అప్పగించునప్పుడు వారిని మనము పరీక్షింపఁ బూనుట తప్పు. అట్లుకాక మనమే స్వతంత్రించి యొక్క నూతన వ్యక్తిని మహాత్ముఁ డనుకొని గురువునుగా ఆరాధింపఁ బూనుకొనునప్పుడు మాత్రము జాగరూకతతో వ్యవహరింపవలసినదే. లోకమున మహాత్ములుగా గోచరించువారందఱు యథార్థముగా మహనీయులు కాకపోవచ్చును. అవధూతల విషయమున పరీక్ష ఇంకను ఆవశ్యకము. వారు బాలుర వలె ఉన్మత్తుల వలె పిశాచముల వలె నుందురు. వారు బాలురు ఉన్మత్తులు పిశాచములు కారు. కాని వారియందు బాలుర యొక్క దిగంబరత్వము ఉన్మత్తుల యొక్క వ్యవహారధర్మశూన్యత్వము పిశాచములయొక్క భయంకరత్వము గోచరించు చుండును. ఈ లక్షణములను చూచి ఎవనినైనను అవధూతయని భ్రమించి వాని నాశ్రయించినచో పతనము సంభవింప వచ్చును. కావుననే శ్రుతి కూడ "తత్త్వ విజ్ఞానము కొఱకు శ్రోత్రియుఁడైన బ్రహ్మనిష్ఠుఁడైన గురువు నొద్దకే పోవలెయును" అని విధించు చున్నది. కావున నూతన వ్యక్తులను గురువులనుగా ఆశ్రయింప దలఁచు కొన్నప్పుడు వారు తత్త్వజ్ఞులగుదురో కాదో తెలిసికొనవలసిన యావశ్యకత ఎంతయేని కలదు. కొల్లాయి గట్టిన వారందఱు కోవిదులు కాదు. కాషాయమును వేసినవారందఱు జ్ఞానులు కారు. అందువలన పరీక్ష యావశ్యకమే. కావుననే దత్తాత్రేయుడు పరశురామునకు క్రొత్తవాఁడైనప్పటికిని ఆయనను పరీక్షింప నక్కఱ లేదని సంవర్తుఁడు హెచ్చరిక గావించి పంపినాఁడు.

— o —

త్రిపురా రహస్య కథలు

ప్రశ్నలు - సమాధానాలు

పరశురాముఁడు దత్తాత్రేయుని సందర్శించుటకై బయలుదేరి మార్గమధ్యమున లోకవ్యవహారమును గూర్చి ఆలోచించుచు ఇట్లనుకొనెను. "అయ్యో ! నేను ఇంత వఱకును దేనిని గూర్చి ఆలోచింపవలయునో ఆ ముఖ్య విషయమును గూర్చి ఆలోచింపకుంటిని. ప్రవాహమునఁ బడి కొట్టుకొనిపోవుచున్నవానివలె ఎటుపోవుచున్నానో ఎందులకు పోవుచున్నానో తెలియకయే అందఱతోపాటు నేనును వ్యవహారము చేయుచున్నాను. గ్రుడ్డివాని వెంటఁబోవు గ్రుడ్డివారివలె జనులందఱును ఒకరిని జూచి మఱియొకరుగా వ్యవహారములలో మునిగిపోవుచున్నారు. తాము చేయుచున్న పనికి పర్యవసానము ఎట్లుండునో తెలిసికొనకయే జనులు వ్యవహరించుచున్నారు. ఎవనికైన ఒకనికి ఏదో కొంచెము ఫలము దైవికముగా సంభవించుట చూచి తమకును అట్టి ఫలమే అంతకన్నను అధికముగా లభించునను పేరాసతో శక్తికి మించిన పనులకు పూనుకొని ఆపదలను కూడ పొందుచున్నారు. ఇది యంతయు ఎరను చూచి దాని కొఱకు గాలమున చిక్కుకొనుచున్న చేపయొక్క వర్తనము వలెనే యున్నది. అట్లు కాక యీ దిక్కుమాలిన సంసారమునందు సుఖమేమున్నది ?

దేవతల నుండి క్రిమికీటకముల వఱకు అందఱును సుఖము పొందవలయుననియే మిగుల పూనికతో వ్యవహరించు చున్నారు. నాలుక వలన కలుగురుచి మైథునము వలన సుఖము క్రిమికీటకములతో సమానముగానే త్రిలోకాధిపతికిని కలుగుచున్నది. భౌతికమైన యీ దేహము కొఱకే సర్వము కోరఁబడుచున్నది. ఇది మలమూత్ర మాంసాదిపూర్ణమై కుత్సితమై దుఃఖ మూలమై యున్నది. దీని మూలముననే పుత్ర మిత్ర కళత్ర రూపమైన సంసార మేర్పడు చున్నది. ఇట్టి దేహమునే తన్నుగా భావించుచు దీనికొఱకై పామరుఁడు పండితుఁడు కూడ నింద్యకృత్యములకు పాల్పడు చున్నాఁడు. దేహము రోగగ్రస్తమై ముసలితనమునందు కృశించి హేయమగు చుండుట ఇతరులయందు చూచుచుండియు ప్రతివ్యక్తి నా శరీరము మాత్రము అట్టి బాధలకు లోను గాదు" అన్నట్లు వ్యవహరించు చున్నాఁడు. ఈ కుత్సితమైన దేహమునందే స్త్రీలు పురుషులు సౌందర్యమును భావించుచు భోగలంపటు లగుచు

న్నారు. నాలుక యొక్క రుచికి మైథున సుఖమునకు లోఁబడి మానవులు ఎల్లప్పుడు దాపుననే యుండు మృత్యువును గమనింపకున్నారు.

తమ జీవితము ఎంత అల్పమైనదో గుర్తింపక ఈ మానవులు దీర్ఘకాలమున ఎప్పటికో లభించునట్టి ఫలములను కోరి నిరంతరము పాటుపడుచున్నారు. స్వార్థము కొఱకై వీరు ఇతరులను చంపుటకుకూడ వెనుదీయరు. ఇట్లు నేమక్రోధపరాయణులై వీరు పొందుచున్న సుఖమేమి? అల్పసుఖమునకై వీరు అధిక దుఃఖమునే పొందుచున్నారు. వీరి యాశలకు అంతమెక్కడ? ఆశ యున్నంత వఱకు సుఖమెక్కడ? మనస్సు కామహత మగుటయే మహా దుఃఖము. సర్వ సంపదలతో సామ్రాజ్యము లభించినవానికైనను సుఖ మెక్కడిది? వానిని ఇంకను పెంపొందించుకోవలెనను నాశ వలన, శత్రువులు హరింతురేమో అను భయము వలన సామ్రాట్టులకు కూడ: ఎల్లప్పుడు దుఃఖమే కలుగుచున్నది. ఎంతో కష్టపడి మనుష్యులు సంపదలను పొందుచున్నారు, వాని కొఱకే మిత్రులు శత్రువులగుచున్నారు. పుత్రులు తండ్రులపై తిరుగఁబడుచున్నారు. ప్రియురాలు ప్రియునకు ద్రోహ మొనర్చుచున్నది. భార్యా పుత్రులు కూడ ధనవంతునకు మృత్యువును కోరుచున్నారు, అట్లు మృత్యువుతో సమానమైన ధనమును కోరుచు మానవులు కుటుంబమును తమ చుట్టు గూడు వలె అల్లుకొని అందులో చిక్కువడి వెలుపలికి రాలేక తన్నుకొను చున్నారు.

ఎవఁడు ఏ కుటుంబముతో ఎట్టి సంబంధమును ఎంతకాలము కలిగియున్నను ఒకప్పటికి వియోగము తప్పదు. కాని దారా పుత్రులతో సంబంధము అత్యంత స్థిరమైనట్లుగా స్నేహమును పెంపొందించుకొని మనుష్యులు తుదకు మహా దుఃఖమును పొందుచున్నారు, ధనములు జనములు మొదలుగా సర్వము అత్యంత బలిష్ఠమైన మృత్యువు చేత ఆక్రమింపఁబడియున్నది. కావున మనశ్శాంతినికోరునట్టి బుద్ధిమంతుఁ డెవఁడును వానియందు ఆసక్తి నొందరాదు. ఏది ప్రాప్తించినచో భయమే యుండదో అట్టి పదమునే మతిమంతుఁడు కోరుకొనవలె, కావున అభయము నొసంగు విజ్ఞానము కొఱకు నేను మహనీయుఁడైన దత్తాత్రేయుని ఆశ్రయించెదను.

ఇట్లు ఆలోచించుకొనుచు పరశురాముఁడు గంధమాదనమునకుపోయి అచ్చట ఒక పర్ణశాలను చూచి యదియే దత్తాత్రేయుని నివాసస్థానమై యుండునని దాని సమీపమునకు పోయెను. అక్కడ ద్వారమునందు ఒక బ్రాహ్మణుఁడు ధ్యానమగ్నుఁడై యుండెను. ఆయనకు ధ్యాన భంగము కలుగకుండ భార్గవుఁడు కొంతసేపు దూర

మున నిలిచి, ఆయన కనులు తెఱచిన తరువాత సమీపించి నమస్కరించి, "దత్తాత్రేయ గురువర్యుని యాశ్రమ మెక్కడ నున్నదో దయతో చెప్పుము" అని అడిగెను. ఆయన "శ్రీ దత్త గురువుల యనుగ్రహము చేత నీవు వచ్చిన పని నాకు తెలియును, వారు లోపలనే యున్నారు. పొమ్ము" అని పలికెను.

అంతట పరశురాముఁడు లోనికిపోయి మహా యోగులచే పరివృతుఁడై యున్న దత్తాత్రేయుని చూచి సాష్టాంగముగ ప్రణమిల్లి లేచి కృతాంజలియై కొంచెము దూరమున నిలచి ఆయనను పరికింపఁ జూచెను. ఆయన పరమ సుందరమైన రూపముతో సర్వలోక మనోహరుఁడై యుండెను. లక్ష్మీ సమానురాలైన యొక సుందరి ఆయనను కౌఁగిలించుకొని యుండెను. ఆయన యెదుట మద్య పూర్ణమైన కుంభ ముండెను. ఆ దృశ్యమును చూచి పరశురాముఁడు విస్మయము నొంచె "ఇది చిత్రముగా నున్నది. వీరందఱు పరమ సాత్త్వికులుగా నున్నారు. ఈయన ఏమో యిట్లున్నాడు. ఇది తన స్వరూపమును మఱుఁగు పఱచుటకై ఈ మహాయోగి కల్పించిన దృశ్యమై యుండును. మహానుభావుఁడైన సంవర్తుఁడు యోగీశ్వరుఁడు కానివానిని గురువునుగా నిర్దేశింపఁడు. ఏమయినను ఈయనయే నాకు గురువు" అని నిశ్చయించుకొని నిలిచి యుండెను.

అప్పుడు దత్తాత్రేయుఁడు పరశురాముని చూచి ఇట్లనెను. "భార్గవా ! నీకు స్వాగతము. కుశలముగా నున్నావా ? స్వాధ్యాయము తపస్సు నిర్విఘ్నముగా సాగుచున్నవా ? నీవు తపస్సు చేత పుణ్యలోకములను జయించితివి. భార్గవ వంశమునకు ప్రతిష్ఠ కలిగించితివి. నీవు బ్రహ్మచర్య వ్రత నిష్ఠుఁడవు. ధర్మ్యుఁడవు. నిజముగా ఇంద్రియములను జయించుటయే పురుషార్థము. వానిని జయింపలేనివారు బ్రతికి యుండియు చచ్చినవారితో సమానమే. పూర్వము నేను వైరాగ్యము వలన కర్మానుష్ఠానము వదలితిని, కాని జిహ్వా చాపల్యమును స్త్రీ భోగమును వదలఁజాలనైతిని. అయ్యో ! ఆత్మశత్రువులలో ఈ రెండే బలిష్ఠములైనవి. వీనిచేతనే ఎంతోమంది పతనమును పొందినారు. ఎవఁడు వీనిని జయించునో వాఁడు సర్వమును జయించినట్లే. బుద్ధి భ్రంశమును కలిగించు కల్లును వారయువతిని నేను వదలకుండుటను చూచి చాలమంది సజ్జనులు నాసహవాసమును వీడి తొలఁగిపోయినారు. ఇట్టి నా యొద్దకు నీవేల వచ్చితివి ? నిజము చెప్పుము.

అప్పుడు పరశురాముఁడు సంవర్తుఁడు చెప్పిన విషయమును స్మరించి, "ఈ యన నన్ను పరీక్షించుటకే ఇట్లు మాట్లాడు చున్నాఁడు" అనిగ్రహించి వినయముతో ఇట్లనెను. "భగవానుడా, నేను శరణాగతుఁడను. నన్ను నీవు శంకింప వలదు. నేను నీ మహిమ నెఱుంగుదును. ఆత్మజ్ఞానము నొసంగు గురువు సాక్షాత్తుగా శివుఁడే. ఇతర గురువులతో నాకు పనిలేదు. సంసార దావానలము చేత దహింపఁబడుచున్న నాకు దయతో చిత్తశాంతిని అనుగ్రహింపుము."

దత్తాత్రేయుఁడు ప్రసన్నుఁడై ఇట్లనెను. వత్సా ! భార్గవా ! ఆత్మపదమును తెలిసికోవలయు నను నీ తలంపు చాల మెచ్చఁదగినది లోకములో జనులందఱు సుఖ భోగములను గూర్చియే ఆలోచింతురు. ఆత్మ సంగతి ఎవరికి కావలసియున్నది ? సరే ! ఇంతకును నీకు ఏమి కావలయును ?" పరశురాముఁడు, "అయ్యా ! ఈ లోక మున మానవులనుండి దేవతల వఱకు ఎల్లరును ఆశాజ్వాలలతో తపించుచున్నారు. నేను తమయొక్క అనుగ్రహముచేత ఆ తాపమునుండి విముక్తుఁడనై గంగా ప్రవా హమున చల్లఁగా హాయిగా ఓలలాడు మదగజమువలె సుఖమును పొందఁగోరు చున్నాను. అట్టి శాంతి సుఖము దేనివలన కలుగునో ఆ విజ్ఞానముమ నాకు బోధిం పుఁడు" అని పలికెను.

ఆ మాటలకు సంతోషించి దత్తాత్రేయుఁడిట్లు చెప్పెను." భార్గవా ! నీవు శ్రేయస్సునకు మూలమైన దానినే కోరుచున్నావు. పరమేశ్వరి యొక్క కృప నీ యందు ప్రసరించినది. లేకున్నచో నీకిట్టి తలంపు కలుగదు. ఇంక వినుము. పరమశివుఁడే సకల ప్రాణులకు ఆత్మ. ఆ పరమాత్మను గుర్తించినచో సంసార మోహము నశించి తాపము పోయి శాంతి సుఖము కలుగును. ఆ జ్ఞానము పరమేశ్వరి యొక్క కృపవలన తప్ప మఱియొక విధముగా కలుగదు. ఆమెను భక్తితో సేవిం చినచోఁ ఆమె కృప కలుగును. ఆమెయందు గాఢమైన భక్తి కలుగవలయు నన్నచో ఆమె మాహాత్మ్యమును వినుచు కీర్తించు చుండవలయును. ఆ శ్రద్ధ వలననే నీ యభీ ష్టము సిద్ధించును.

పరశురాముఁ డిట్లనెను. అయ్యా ! తమరు చెప్పుచున్న యా త్రిపురా దేవి ఎవరు ? ఆమె ఎట్లుండును ? ఆమె స్వభావ మెట్టిది ? ఆమె దేనిని ఆశ్రయించి యుండును ? ఇది యంతయు నాకు వివరముగా చెప్పుము".

అప్పుడు దత్తాత్రేయుఁడు ఆ పరమేశ్వరిని స్మరించి నమస్కరించి ఇట్లు చెప్పెను. "రామా ! ఆమె ఇట్టిదని చెప్పుటకు ఎవరికిని శక్యము కాదు. శాస్త్రములు మొదలగు ప్రమాణములచేత సర్వమును తెలిసికొనుచున్న చిచ్ఛక్తియే ఆమె. జీవుల యందు స్ఫురించుచున్న "నేను" అను స్ఫురణచేతనే ఆమె గుర్తింపఁదగి యున్నది. ఒకప్పుడు బ్రహ్మదేవుఁడు మహావిష్ణువును సేవించుచుండఁగా ఇంద్రాదిదేవతలు కలహించుకొనుచు వచ్చి, "మాలో అధికుఁ డెవఁడో నిశ్చయింపు" మని విష్ణువు నడిగిరి. వారు తనమాటను విశ్వసింప రని ఆయన శివుని స్మరించెను. శివుఁడు సాక్షాత్కరించి ఆ వివాదమును పరిష్కరించుటకై పరమేశ్వరిని ప్రార్థించెను. ఆమె భయంకరమైన శబ్దముతో కోటిసూర్యసమానకాంతితో సాక్షాత్కరించెను. బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు ఆమెకు ప్రణమిల్లి బహువిధముల స్తుతించిరి. దేవత లందఱు మూర్ఛిల్లిరి. ఆమె వారి ననుగ్రహించుటకై లోకోత్తరమైన సౌందర్యముతో త్రిపురసుందరీరూపమును పొంది ఆదేవతలపై కరుణావలోకనములను ప్రసరింపఁజేసెను. అప్పుడు వా రందఱు నిద్రనుండి మేల్కొన్నట్లుగా లేచిరి.

"ఆమె ఎవరో కనుఁగొని రమ్ము" అని యింద్రుఁడు అగ్నిదేవుని పంపెను. ఆయన ఆమెయొద్దకు పోయి, "ఎవరు నీవు ? ఏమి నీశక్తి ?" అని గద్దించెను. ఆమె ఒక గడ్డిపోఁచను చూపి, "నీకు శక్తి యున్నచో దీనిని కాల్చుము" అని పలికెను. అగ్ని దానిని కొంచెముకూడ కాల్చలేక సిగ్గుపడి తిరిగివచ్చెను. అట్లే వాయుదేవుఁడు పోయి దానిని కదలింపలేక మరలివచ్చెను. ఇట్లు అనేకులు భంగపడిరి. తుదకు ఇంద్రుఁడు వజ్రాయుధమును గైకొని బయలుదేరెను. ఆమె వానివంక చిఱునవ్వుతో చూచెను. తత్క్షణమే అతఁడు స్తంభించెను. దేవత లందఱు భయపడి పెద్దగా ఆక్రోశించిరి. అప్పుడు ఇంద్రుఁడు భయముతో బృహస్పతిని స్మరించెను. బృహస్పతి వచ్చి ఆమెను స్తవ మొనర్చెను. ఆమె ప్రసన్నురాలై ఇంద్రునకు స్వస్థతను కలిగించి దేవతల స్తోత్రములకు సంతోషించి యిట్లనెను. మీరు గర్వమును విడుఁడు. మీరు ఎవ్వరును అధికులు కారు. ఈజగత్తు అంతయు నాశక్తివలననే జన్మస్థితిలయములను పొందుచున్నవి. నేనే బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులను సృష్టించి జగత్కార్యమునందు నియోగించితిని. కావున మీ రందఱు ఆత్రిమూర్తులకు లోఁబడి శాసనము ననుసరించి భక్తితో జగత్తుయొక్క కార్యమును నిర్వహింపుఁడు.

ఇట్లు చెప్పి ఆపరమేశ్వరి అంతర్ధానము నొందెను. ఇంద్రాదులు త్రిమూర్తులకు ప్రణమిల్లి ఆమెను స్తుతించుచు తమస్థానములకు పోయిరి. భార్గవా! ఆమె ఈ విధముగా దేవతలకు కలిగిన మోహమును నశింపఁ జేసెను."

ఈకథయందు కొన్ని విశేషములు గమనింపఁదగియున్నవి. ఇప్పటికి పన్ను

నప్పుడు పరశురాముఁడు మార్గమున లోకమును గూర్చి విమర్శించుకొనుచు జిహ్వా చాపల్యము స్త్రీసుఖముఅనునవియే పతనకారణము అని తలంచుచుండెను. ఆదోషము లకే తాను లోఁబడియున్నట్లుగా దత్తాత్రేయుడు పరశురామునకు గోచరించుటయే కాక పరశురామునియొక్క యింద్రియజయమును పొగడి తాను యింద్రియములనుజయింప లేదని చెప్పెను. అయిననుపరశురామునియందు, "నేను ఇంద్రియములను జయించితిని" అనునభిమానము పైకి రాలేదు. అనఁగా అప్పటికి ఆయనయందు వీరత్వాభిమానముతోఁ బాటు, "నేను బ్రహ్మచర్యావ్రతపరుఁడను" అనునభిమానము కూడ తొలఁగిపోయిన దన్నమాట. అందువలననే మరల దత్తాత్రేయుని పరీక్షింపఁ బూనుకొనక సంవర్తుని మాటపై సంపూర్ణవిశ్వాసముంచి దత్తాత్రేయునకు శరణాగతి కావించెను. అట్లు శరణాగతుఁడైన తరువాతనే ఆయనకు దత్తగురువు బోధింప నారంభించెను.

దత్తాత్రేయుఁడు కుశలప్రశ్నలు వేయునప్పుడు "స్వాధ్యాయము తపస్సు నిర్విఘ్నముగా సాగుచున్నవా?" అని ప్రశ్నించుట గమనింపఁదగియున్నది. యథార్థముగా తత్త్వము నెఱింగినవారు సంధ్యావందనాది నిత్యకృత్యములను ఆచారములను నిరసింపరు. అవి చిత్తశుద్ధికి సాధనములు. అందువలన తమ యొద్దకు ఎవరైనను తత్త్వమును తెలిసికొనుటకే వచ్చియున్నను మహాత్ములు, "అనుష్ఠానములు ఆచారములు ముఖ్యముకాదు: విచారమే ముఖ్యము" అని తత్క్షణమే వారికి జ్ఞానబోధ చేయుటకు పూనుకొనరు. అంతేకాదు. ఉపనిషత్తులలో జిజ్ఞాసువులు మహర్షులను తత్త్వమును తెలుపుఁడని ప్రార్థించినపుడు ఆ మహర్షులు, "ఇచ్చట బ్రహ్మచర్యముతో కొంతకాల ముండుఁడు. తరువాత మీప్రశ్నలకు సమాధానములు లభించును" అని నియమములను విధించిన సందర్భములు అనేకములు కలవు. కావున శిష్యులను వారి వర్ణములకు ఆశ్రమములకు తగినయాచారములయందు ప్రవర్తింపఁజేయుట సరియైన యాచార్యునకు ముఖ్యలక్షణము.

బ్రహ్మము మహాభూతముగా గోచరించి అగ్నికి వాయువునకు గర్వభంగ మొనర్చుట కేనోపనిషత్తునందు కలదు. ఆకథలో ఇంద్రుఁడు సమీపించినప్పుడు ఆ భూతము అదృశ్యమై కన్యారూపమున హైమవతి గోచరించి, "అభూతము బ్రహ్మము" అని చెప్పెను ఆ కథయే యిందు మఱికొన్ని విశేషములతో వర్ణింపఁబడినది.

— * — * — * —

[గమనిక:-త్రిపురారహస్యములోని తక్కిన కథలను తెలిసికొనఁగోరువారు ఈగ్రంథకర్త చేతనే రచింపఁబడిన "శ్రీత్రిపురారహస్య జ్ఞానఖండసారము" — (నాలుగ్రియ వ్యాఖ్యానసహితము) — ప్రకాశకులు : శ్రీరమణాశ్రమము, తిరువణ్ణామలై-606603— అను గ్రంథమును పఠింపఁదగును.]